

Григор Гачев

Царството на сънищата

На изгубилите част от себе си.

– Добър ден, от „Домашен техник“ съм. Вие ли сте поръчали водопроводчик, днес сутринта?

– Да. – Отдръпнах се от вратата и му кимнах да влезе. Докато прекрещаваше прага, го огледах изпитателно. *Докарваш по още някой лев към пенсийката, чиче? Нищо, ако те бива, лошо няма.*

Всъщност, трудно беше да се каже пенсионер ли е, или още не – би могъл да е навсякъде между четиридесет и седемдесет. Среден ръст, слаб. Прошарена, късо подстригана коса. Обикновено, сериозно лице. И огромна кутия за инструменти, която умело провираше през теснотата на коридорчето.

– Какво е протекло?

– Кранът в банята. Насам.

Показах му я и се върнах в хола, при компютъра. След малко обаче инвалидната количка проскърца по коридора откъм детската стая, а след това прозвъня и гласчето на Ели:

– Добър ден!

– Добър да е, момиченце. Да те оставя за малко сама?

Към счупения гръбнак върви колан с две торбички, и липса на спешни нужди, драги – помислих ядно, все едно човекът беше виновен.

– Не, дойдох да гледам. Нали може?... Вие как се казвате?

– Чичо Благо. А ти?

– Елена. Ама ми викат Ели. Чешмата ли оправяте?

– Да. Има нужда от постягане.

– Татко преди оправяше всичко сам, но сега не може, без ръка...

– Ели, остави човека на спокойствие – обадох се аз от хола. – Не може да работи от тебе!

– Ама тате, домашното вече е готово! Искам да гледам как става!

– Не се безпокойте, господине – намеси се водопроводчикът. – Не ми пречи никак. И между другото, имате ли мъничко спирт? Или нещо спиртно?

Въздъхнах тихичко и му налях чашка ракия. Ели беше застанала с количката точно на вратата на банята, и не откъсваше поглед от възрастния мъж. За мое учудване той не гаврътна чашката, а внимателно капна няколко капки на резбата на отвъртения кран и я затърка с парцалче.

– Кранът е здрав, трябва само да се притегне малко. Слагаме спирт, за да почистим по-добре мръсотииите... А сега да почистим и резбата на

холендера отвътре. – Той изля още малко ракия на парцалчето, извади от кутията си стара четка за зъби, омота го около нея и бръкна в отвора на щръкналата от стената тръба. – Виждаш ли как светна резбата на крана? Като нова. Харесва ли ти?

– Да! Чичо Благо, откога оправяте чешми?

– Откогато на света има чешми. – Той изплакна парцалчето в легена с водата, намокри го с още ракия и продължи да търка. Едва сега забелязах останеното до легена празно шишенце от спирт. Сигурно го беше привършил. – Харесва ли ти?

– Да, ама е мъжка работа. Никъде няма водопроводчи... водопроводчици.

– Няма значение какво точно правиш. Важното е да го правиш както трябва. – Чичо Благо отново изплакна парцалчето в легена, избърса отвътре с него тръбата, надникна в нея и кимна доволно. – А сега да сложим кълчищата.

Докато говореше, ръцете му не спираха нито за миг. Гледах като хипнотизиран как те пресукват дълга и тънка нишка от кълчища, как я навиват много внимателно в каналчето на резбата на тръбата. Как след това разбриват на фина мрежа неголямо валмо и го увиват плътно над нишката. За да не се набере тя при затягането, досетих се. И сякаш някой друг вместо мен отбелязваше, че другите водопроводчици просто намотават надве-натри сноп кълчища върху крана, навиват го грубо в муфата, и толкова.

– А ти какво правиш, Ели? Сигурно си известна актриса? Или модна певица?

– Ами не, ученичка съм. В училището долу до светофара, в трети Б.

– А добра ученичка ли си? Какво ще каже татко? – Той внимателно започна да навива крана в тръбата.

– Учи, не се оплаквам – изтръгнах се от вцепенението аз. – Отличничка ми е. Малко изостава по математика, но от вчера се препитваме всяка вечер, и ще оправим оценките.

Да са живи съучениците ѝ, че ѝ помагат да не се чувства инвалид. И директорът, че разреши да продължи да се учи там.

Чичо Благо дозатегна внимателно крана с тръбен ключ. Нагласи го старателно да е точно вертикален и отвъртя централните кранове.

– Лекичко ще овлажнява, докато не набъбнат кълчищата. Утре сутринта ще е идеално сухо.

– Виждам. Наистина сте се справили отлично. – Бръкнах в джоба си да му дам някоя пара отгоре. Той обаче поклати глава:

– Нямам нужда от бакшиш. Нали си плащате абонамента?

Гледаше ме право в очите. Наистина не искаше пари.

– Благодаря ви.

Имах още работа, но до вечерта се справих. Бях се научил вече да движа мишката с крак, и да тракам каквото е нужно по клавиатурата с лявата ръка. Учудвах се как само за шест месеца тя вече беше станала почти толкова сръчна, колкото преди беше дясната. Прегледах домашното на Ели и на бърза ръка я препитах по уроците за утре – беше се подготвила доста прилично.

– Е, моето момиче, всичко е наред. Утре ще шашнеш учителите. А сега хайде да си лягаме.

Ели седеше мълчаливо. Внезапно по бузите ѝ потекоха сълзи. Прегърнах я несръчно, тя се сви в мен и зариди.

– Аз... нищо. Просто без мама е толкова... тихо...

Нямаше какво да кажа. И слава богу – можех единствено да стискам зъби... Малко по малко сълзите и хлипанията поотслабнаха. По едно време тя си пое дъх и вдигна лице към мен:

– Разкажи ми пак за царството на сънищата.

– Мама не си е отишла от нас завинаги – започнах отново, за кой ли път. – Сега тя е в Царството на Сънищата, и ние всяка нощ можем да отидем при нея. Да я видим, да си поговорим, да се порадваме. Тя винаги ни чака с удоволствие, и винаги се радва да ни види. Сутрин не го помним, защото човек не помни сънищата си, но всяка нощ сме ѝ на гости, и сме заедно чак до сутринта. И сме щастливи...

Сълзите на Ели постепенно поспряха, и тя се опита да се усмихне.

– Ако имаше как да си помним сънищата! Толкова хубаво щеше да е!

– Дори и да не ги помним, мама винаги е щастлива да те види. И винаги те обича – уверих я аз, и я помилвах по хлътналите бузки.

Тя вдигна към мен поглед, не по детски сериозен.

– Сигурно и теб, татко.

Сега аз едва се удържах да не се разплача.

– Сигурно, моето момиче. Време е да заспиваме. Сигурно мама вече ни чака.

* * *

Нощите са адът. Не само заради празното място до мен – умът ми вече е разбрал, че Ася няма да се върне. Колкото и нещо в мен да се съпротивлява, да недоумява как е възможно да я няма, и да вярва, че ще

стане чудо, и тя ще се появи... Най-страшното е сънят, винаги един и същ. Спирката пред киното, и носещата се по улицата кола, и разсеяно зяпащото настрани момче в нея, и отхлупената шахта на сред улицата, точно пред него, необозначена, зарязана. И в следващия момент колата излита, преобръща се във въздуха и се носи към нас

(– Пази Ели!)

Не зная какво точно съм направил, изглежда съм блъснал Ели назад и съм посегнал към Ася. Колата ни помете и тримата. Ася загина на място, аз останах без ръка. По Ели нямаше нито драскотина – ако не броим счупения при удара гръбнак.

И лишено от съчувствие лице на лекаря: „Съжалявам, господине, ще остане парализирана – нищо не може да се направи за нея.“. После пак летящата кола, пак писъкът на Ася, пак лекарят, колата, писъкът... До сутринта. И на следващата нощ. И всяка друга. Искане ми се да умра, за да свърши този ужас. Но някой трябва да се грижи за детето.

Бих бил съгласен обаче да го преживявам до безкрай нощем и денем, ако имаше как да е спестено на Ели. Да не вика и плаче тя насън всяка нощ.

А какво ли не би направила Ася, за да я опази?... Ася, миличко, не нагледна, забравима...

* * *

– Татко, спиш ли?

През клепачите ми проникваше слънчева светлина. Проспал съм будилника! Кое ли време е? И Ели не е тръгнала на училище...

– Татко, не се преструвай, де!

Отметнах завивката и се надигнах, без още да отворям очи. И изведнъж замръзнах.

Бях се отвил с дясната ръка. И в момента се опирах на нея.

Стреснато се огледах. Къде съм?!

Голяма, старовремска стая. Дървен гредоред над главата ми. Чистичко варосани бели стени, врата от сковани дебели дъски, със селско дървено резе и издълбани несръчно на дъските две очи и широка усмивка под тях. Прозорец с разтворени дървени капаци. Утъпкан пръстен под. Огнище с тлееща жар в ъгъла, до него – грижливо подредени цепеници. Два стола и маса, дървени, сглобени без пирони. Огромен скрин, до него на стената – ярко петно от леещия се през прозореца топъл поток златисти слънчеви лъчи.

И на сред всичко това – Ели, усмихната, в гиздава селска рокличка,

като на етнографски филм. Застанала права, на собствените си крака.

Сънувам. Разбира се, че сънувам. Как иначе?

– Татко, ставай, че навън всички вече са будни и работят! Да огледаме наоколо.

Щях да попитам къде и какво е това „наоколо“, но се усетих колко безсмислен е въпросът. Е, такъв сън е за предпочитане пред онзи с катастрофата.

Леглото ни се оказа широк дървен нар с дебел плъстен дюшек, тъкани шарени черги вместо чаршафи и дебели халища за завивки. Метнати на единия стол ме очакваха везана риза и едновременшни панталони алафранга, като от постановката на „Чичовци“ по телевизията. До стола имаше папуци от свинска кожа.

(откъде знам, че се казват папуци? не са ли просто обуца като всички други?)

Поразрових въглените в огнището, метнах отгоре им една цепеница, взех оставеното до вратата ведро за мляко и излязох навън. Докато отивах към кладенеца, се оглеждах смаяно.

Огромнен селски двор. Зад гърба ми – къщичката, бяла и спретната като в приказка, с червен керемиден покрив. Обор от едната ѝ страна, плевник от другата, пред нея – няколко асми, проснали се върху яко дървено скеле. Широка градина, пълна с какво ли не – домати, краставици, фасул, най-различни подправки. Тук-таме цъфнали плодни дръвчета – праскови, череши, ябълки. И весела врява на птички из клоните им. Всяко листенце, всяко стръкче искри, покрито с бистри капчици сутрешна роса. Нисък варосан кирпичен дувар, покрит с кафяви, обрасли със зелен мъх керемиди. Настлана с камъни пътечка към приветливата, висока до гърди порта. Встрани от пътечката – зидан кладенец, и кобилица над него. И всичко това – огряно от топлите лъчи на утринното слънце.

Наплисках очите си с кристалностудена кладенчова вода, изплакнах ведрото, влязох в долепения до къщата обор и се заех да доя кравата.

(откъде зная как се дои крава?)

(откъде зная, че изобщо имаме крава, и че трябва да я издоя?)

(откъде зная да взема ведрото, че отвън ще има кладенец, на който да го изплакна...?)

Докато млякото кипваше в окаченото над огнището котле, изведох кравата на тясната калдъръмена уличка, точно навреме, за да я подбере със стадото краварят. Вече не се питах откъде зная това или онова.

Насън всичко е възможно. Извадих от кладенеца и лиснах няколко ведра вода на градината, хвърлих слама в обора и критично изгледах тора – другата седмица трябваше да го изрина.

(и другата седмица ли ще съм тук?)

Когато се върнах, Ели беше сложила масата – хляб, прясно домашно сирене и топло мляко – и ме чакаше нетърпеливо. Докато закусвахме, ѝ се радвах как лапа със светнали очи – не бях я виждал да яде с такова желание от катастрофата насам. После се усетих, че също се тъпча като невидял. Тази простичка храна беше по-вкусна от всичко, което бях ял напоследък. Сигурно защото всичко беше домашно и прясно.

(или защото е насън)

(ако пък детето и наяве ядеше така...)

– Хайде да разгледаме наоколо! – заяви Ели, след като привърши с яденето, и безцеремонно се избърса с престилката на роклята.

– Възпитаните деца не се бършат така – укорих я по навик.

– Нали сънуваме? Насън може всичко – заяви тя и ме изгледа дяволито. В първия миг си глътнах езика, след това мислено махнах с ръка. Какво значение има за възпитанието на истинската Ели какво я сънувам да прави?

Ако на сутринта си спомнях всичко това, на всяка цена щях да го опиша. Веднага щях да ме признаят за писател. Или дори за поет. Старите кирпичени стени, свежият въздух, миризмата на топло мляко, песните на птичките отвън... Градско чедо съм, израсъл съм между панелни блокове, родителите ми също бяха граждани, бабите и дядовците – също. Никога не съм си имал село, от което да черпя спомени, и по което да тъгувам. Но мястото, където седях, беше... уютно. И някак си го чувствах като дом. Много по-силно, отколкото сивата панелка.

(на миг оттук, и едновременно – отвъд безкрая)

Невисоката дъсчена порта на двора се затваряше с дървено резе, еднакво достъпно и удобно и от двете ѝ страни. Излязохме на калдъръма отвън и се заоглеждахме.

– Здравсти, комшу! Добре дошъл! – обади се женски глас зад нас. Обърнах се – над ниската плетена ограда на съседния двор ме гледаше усмихната до уши възрастна жена. – Останало ли ви е малко мляко?

– Да, да, разбира се! – усмихнах се и аз, неочаквано за себе си. Надали бяхме изпили с Ели и половината от издоеното мляко. Претичах до къщата и донесох котлето.

– Благодаря ви! – пое го жената. – Елате по обед, ще има топла пита и вкусен боб! Харесва ли ви тук?

– Страхотно е! – заяви Ели. – Приказките на Сънчо ряпа да ядат!

– А... – Поколебах се за момент, след това любопитството надделя. – Къде е това тук?

– Просто си е тук – сви рамене жената. – Наоколо. Къде да е? А, сякаш да забравя. Стрина Стана съм. Мъжът ми, Миле, е зад къщата, прекопава градината. И той ще се радва да ви види, да се запознаете. А вие как се казвате?

– Елена. Ама ми викат Ели.

– Аз съм Виктор.

– Заповядайте на обяд. Аз дотогава ще посвърша нещо.

Тя понесе котлето през чистия, чудесно подреден двор и изчезна зад боядисаната в зелено врата на къщата. Помислих с възхищение, че не съм виждал досега човек, толкова гостоприемен и щастлив от непознати.

Продължихме надолу по слънчевата калдъръмена уличка, като непрекъснато се оглеждахме. От двете ѝ страни се низеха спретнати дворове. Кирпичени дувари се редуваха с дъсчени и с живи плетове. От приветливите къщурки зад тях често долитаха шум от работа или весели гласове. Изобщо не се сетих да помня къде и коя точно е нашата – не зная защо, но бях убеден, че няма да я сбъркам.

(може ли човек да си сбърка дома?)

След няколко пресечки излязохме на края на селото. Неголяма речичка течеше спокойно през широка зелена поляна и се разливаше в малки вирчета – рай за патици и гъски. Отстрани се издигаше мраморна чешма с три чучура от жълта мед, бистрата струя от тях пълнеше дълга редица корита от дялан камък, за да прелее през изреза на последното и да потече към реката. Малко по-надолу върху огромна върба, могъщ дървесен великан и патриарх, бяха свили гнездо щъркели. Ели изпадна във възторг от тях, едва я удържах да не се покатери по дървото, за да види щъркелчетата. Оттагък реката се простираха зелени и жълти ниви, люлеещи се под лекия полъх на вятъра. Тук-таме виждах да работят хора. Отвъд, в далечината, се издигаха хълмове, покрити с гъста, тъмнозелена гора.

– Татко, сега накъде?

– Ами... Хайде първо да разгледаме селото!

До обяд обикаляхме, и при гледката на всяка нова къща плавахме от желание да я запомним – за да я забравим при вида на следващата. Къща с първи етаж от зидани обли камъни и мънички прозорчета, и втори от боядисано дърво, издаден извън първия, сякаш разказваше

легенди за историята, за преминали поколения и съхранени тайни. Щом се преместехме обаче, проговаряше съседната – напета и бодра, от масивни греди, сякаш сечени от дъбове нейде високо в Балкана, и сякаш чувахме екота на планината и ромона на ручейте ѝ, и разкази за горди и смели хора, които аха-аха ще пристъпят отвътре. Още няколко крачки нататък – и малка кирпичена къщурка, покрита с големи каменни плочи, проговаряше с отворените си врати и звъна на наковалня отвътре за умения и сръчност, за протегната ръка, предложила помощ в нужда. Спрях по едно време и се огледах – самата уличка, крива и покрита с дъвен калдъръм, сякаш ме подканяше да продължа и открия зад завоя... какво? Не зная. Нещо чудно. Нещо ново, грабващо дъха, готово да ме понесе незнайно къде.

На всеки двайсетина крачки по някой ни поздравяваше с „добре дошли“. Отначало се учудвах как познават, че не сме тукашни, след това се сетих и щях да потъна в земята от срам – ами нали в толкова малко селце си се знаят всички, как няма да видят кой е нов? Ех, гражданино!... Ели не се съдържаше нито за миг на едно място, непрекъснато припикаше напред-назад, надничаше над оградите и през портите, оглеждаше къщите и дворовете...

(навакса за седенето в количката)

Аз също се чувствах някак друг. Не беше само от удоволствието отново да си здрав, да имаш две ръце. Цялото място излъчваше топло спокойствие и безгрижие. Беше като да си отишъл някъде, където ти се иска да останеш завинаги.

Или по-скоро като да си се върнал там от... някъде. Където си бил временно, и по погрешка.

– Татко, красива ли съм така? – изтръгна ме от размисъла гласът на Ели. Беше си уплела венче от жълтурчета, и се кипреше с него закачливо. Очите ѝ искряха от щастие – не я бях виждал такава отдавна.

Усмихнах се в отговор – и се почувствах, като че ли Ася стои до мен и също се усмива. И сякаш ме обля топла вълна щастие, за пръв път от толкова време насам:

– Чудесна си, Ели. Най-красивото момиче на света си!

– И ти си страхотен, татко. Чудно ти отиват такива дрехи!

– Благодаря. – Усетих, че съм се ухилил до уши. От похвалата на собственото ми фъстъче...

– А пък аз огладнях! Стана ли вече обед?

– Да, точно навреме. Да тръгваме към стрина Стана.

(откъде знам кое време е? нямам часовник... слънцето? сигурно...)

Още от портата на съседите ни посрещна ухание, което ни накара да ускорим крачка. Настланата с дялани камъни пътечка през двора водеше към неголяма, чистичко варосана къща. Затаих за миг дъх, преди да почукам на вратата:

– Стрино Стано, ние сме, Ели и Виктор.

– Амче влизайте, де! Точно навреме сте!

Оказа се истина – домакинята ни тъкмо сипваше горещия боб в четирите паници на масата. По средата между тях на голям поднос се мъдреше нашарена с клечка пита, до нея в дървена купа чакаха чепки прясно измито ароматно черно грозде.

До масата на ниско столче седеше едър възрастен мъж. В широкия му червен пояс имаше затъкнат брус за лопата. Като ни видя, мъжът се надигна от стола, сне калпака си и ми подаде ръка:

– Миле ме викат. Бъдете добре дошли тук, когато и за каквото и да е! Сядайте сега да ядем.

(здравата ще да съм огладнял, щом първо виждам масата, а после човека до нея)

Разчупихме питата, и от нея се вдигна пара. Миле донесе от съседната стая четири старовремски порцеланови чаши и плетена дамаджанка. Не можах да определя какво точно е виното, но беше чудесно. За Ели имаше боровинков сок, и тя не се поколеба да си поиска допълнително и от него, и от боба, въпреки че я изгледах укорително.

– Нека яде детето, че сега расте! – защити я Миле. – Хем е и похваля за домакинята – изгледа той усмихнато жена си.

– Благодаря ви за обяда – сетих се чак когато привършихме. – Мога ли да ви помогна с нещо?

Миле се поколеба за момент. Отначало като че ли искаше да премълчи, но забеляза, че го гледам настойчиво, и се реши:

– Керемидите са се разместили, и покривът тече при дъжд. Май има пукнат прът. Хвърлил съм слама на тавана, да попива, но пак капе. А съм вече на години, ще ми е трудно да се покатеря. Пък и млад да бях, тежичък съм – не знам ще ме издържи ли. Смейш ли да ми помогнеш?

Кимнах без колебание. Не че не разбирах от редене на керемиди колкото...

(колкото от доене на крави?)

Не беше никак трудно да се прехвърля от дървената стълба на Миле на четириискатния полегат покрив. Ориентирах се къде минават гредите, и гледах да стъпвам точно върху тях. Един от прътите под керемидите беше пропукал и провиснал, и те се бяха разместили; две бяха

пропаднали вътре, върху натрупаната над таванския гредоред слама. Внимателно го освободих и отковах. Миле ми подаде отдолу нов, прав като стрела и опушен срещу дървояди, сигурно приготвен не от вчера. Заковах го, и с малко съобразяване и един-два неуспешни опита вмъкнах обратно на мястото им извадените керемиди. Дори подмених една пукната с нова.

Вече мръкваше, когато слязох от покрива. Миле отказа да ни пусне да си тръгнем, докато не вечеряхме, и се чудеше как да ми благодари; даде ни голямо парче пита на изпроводяк. Ели също получи куп хвалби от Стана за помощта при плевенето на градината; ръчичките ѝ бяха изподраскани, но погледът искреше, и сякаш се повдигаше на пръсти, докато ходеше.

В къщата беше тъмно, но нещо в мен знаеше, че до вратата има оставени огниво, прахан и светилниче. Ели се зае да оправи леглото на мъждивата му светлина, аз запалих свещ и на светлината ѝ издоих набързо кравата, разбърках в млякото малко сирище и го сложих в глинена делва, увита във вълна да държи топло, да се подсирва. Когато се върнах в стаята, Ели вече се беше мушнала под завивките.

– Страхотно е тук, нали, татко? – заяви тя, докато духвах светилничето.

– Наистина – потвърдих от сърце.

– Искам и утре пак да го сънувам! А ти?

Отново се стреснах за миг, след това пак се овладях. Какво пречи да сънувам Ели да каже всичко на света?

– Разбира се, фъстъче. Лека нощ!

* * *

Събуди ме звънът на будилника. Отворих очи и тромаво се завъртях в леглото. Време беше да приготвям закуската за Ели и да я вдигам за училище.

Докато купеният вчера сладкиш се притопляше във фурната, ѝ помагах да се прехвърли на количката, измие и облече. Изненадах се колко бодра и весела е – обикновено сутрин беше кисела като лимонче. Току-виж наистина и тя е била там, подметнах си и се усмихнах наум. Де да имаше как.

– Какво става, Ели? Нещо хубаво ли си сънувала? – опитах се да се пошегувам, докато я изкарвах от асансьора.

Ели така се фръцна с количката, че едва не мина през крака ми:

– Татко, защо се правиш на две и половина?

И бързо затъркаля по тротоара надолу, към училището.

Прибрах се и седнах замислено пред компютъра.

Бях сънувал чудесен сън, и се чувствах бодър и весел като никога от катастрофата насам. Сън, в който бяхме някъде заедно с Ели.

И сега тя също беше бодра и весела. И се докачаше на тема сън.

Възможно ли е наистина да е сънувала същото?

Глупости. Такива неща стават само по книгите.

И все пак? Бях чел как на спящи дават да помиришат парфюм, и те сънуват, че са в магазин за цветя. Как им пускат да слушат шум от влакове, и те сънуват, че са на гара. И се изненадват, че са сънували едно и също. И как като им пускат силни шумове и миризми, не се отразяват върху съня им, а се отразяват слабите. Парадоксална фаза на съня, или нещо подобно.

В края на краищата, Ели можеше да е сънувала нещо пак весело и приятно, но съвсем друго. Можеше дори да е сънувала мен, както аз нея. Не е казано, че е било точно селската къща и вкусния боб на стрина Стана, нали? И мен да редя керемидите?

А и защо да не сме сънували сходни сънища, ако сме чували насън едно и също? Примерно някой съсед, забравил телевизора на някой пасторален канал? Или на постановка за живота на село? Или чирикане на канарче, дотуто през тънките панели, или скърцане, което го наподобява? Пълно е с какви ли не звуци в този многоетажен кафез, който наричаме дом.

(господи, колко малко общо има той с истински дом!)

И как ли сънят ѝ би се свързвал с моя? Сигурно си приличат колкото ние с Ели. Нашите светове. Интересно, какъв ли е нейният? Някакъв детски, сигурно. Да я попитам? Или по-добре не, да не го изплаша, и на негово място да дойде пак катастрофата...

Стиснах зъби, за да сподавя надигналата се болка по Ася. Понякога в такива случаи не успях да сдържа сълзите си, особено ако няма кой да ме гледа, но този път се преборих. Време беше вече да се науча да живея така. Тя би го искала, за да се грижа за Ели.

Каквото и да е сънувало детето, добре дошло е, щом го радва. А сега е време за работа.

* * *

Денят беше чудесен, въпреки че беше малко мрачен и дъждовен. Работата ми спореше екстра – докато Ели се прибра на обяд, бях отхвърлил повече, отколкото целия ден вчера. Вместо да ми звънне отдолу

по домофона, за да сляза да я кача, тя беше накарала някой съсед да ѝ помогне до асансьора, и победоносно си отключи вратата и влезе в къщи сама:

– Ехо, татко! Изненада! Тук съм!

– Я! Моето момиче е цял командос! Още мъничко и ще започнеш да се катериш по стени и да прескачаш огради с бодлива тел като Джеймс Бонд – пошегувах се, докато ѝ помагах да съблече якето. – Как мина училището?

– Екстра! Математичката ме изпита днес. Писа ми шестица, и ме помоли да ти предам похвала за мен.

– Ха стига де! Друг път някой получавал ли е от нея похвала?

– Райчо Зубъра веднъж. Ама на него само му се смеят, а на мен целият клас ми се зарадва.

– И не се казва „математичката“, а „учителката по математика“. Ще бъдем ли възпитани, или не?

– Знам де, когато трябва съм възпитана. Няма да сбъркам, не се бой.

– Уф... Друго в училище?

– Нови уроци по четене и писане. А, и по физическо измолих да ме пуснат и аз да хвърлям топка с останалите. И не бях последна! Имаше две момичета след мен.

– Браво! А домашни?

– По математика и английски. – Гласът ѝ помръкна с нота, но не повече. – Ще ги направя, след като обядваме.

И наистина ги направи, без да я подканвам. А вечерта на препитването беше първа отличничка. Май и аз имах малко принос, особено като почнахме да смятаме вместо с числа със страхливи зайци, непослушни патета и накрая – с опърничави магарета. Ели непрекъснато се заливаше от смях.

– Знаеш ли, татко, май математиката ще почне да ми харесва – заяви тя, докато ѝ помагах да си облече нощницата.

– Не мога да го повярвам, фъстъче. Утре сигурно ще си забравила... Я, какво е това стъкло? Защо си го вързала на гердан?

Това, което на пръв поглед ми се беше сторило стъкълце, се оказа парче кристал. Назъбена и очукана отломка, вероятно от заготовка за кварцови резонатори – три от стените бяха под прав ъгъл една към друга, като ъгъл на куб, идеално гладки и прозрачни. Другите три бяха отчупени, и при раздвижване по тях пробягваха бликове от светлината на лампата. Беше омотан с медна жичка, и през нея минаваше бял конец,

завързан като огърлица.

– Ами такава... намерих си го. Дай си ми го!

– Ей сега... – Огледах внимателно кристала отвсякъде. За мое учудване нямаше остри ръбове или върхове, на които Ели да може да се пореже. – Ето. И за какво ти е? Ако ти трябва украшение, кажи – ще ти купя. Не да се кичиш с парчета стъкло.

(вече е на осем години, скоро ще ѝ трябват украшения)

(тези от Ася ще ѝ ги пазя, за когато порасне... Ася, Асенце, ненагледна моя...)

– Не е парче стъкло!

Набързо се изтръгнах от задушавачата болка.

– А какво е?

– Ще ти кажа, ама после. Става ли?

– Става. Сега лягай. Няма ли да ти убива, като спиш?... Добре де, ето ти го. Лека нощ, и приятни сънища!

– С гаранция – промърмори усмихнато Ели и ме изгледа. – До скоро, татко!

Нарочно се задържах да разтребя, преди да легна. Докато обаче несръчно надяха пижамата, усещах, че все повече треперя от ужас пред предстоящия кошмар с колата. И че отчаяно искам отново да сънувам уютната къщичка, и топлия селски хляб, и как Ели тича весело между варосаните кирпичени дувари по покритата със стар калдъръм уличка.

И тя също да го сънува. Исках го още повече, отколкото да го сънувам аз.

* * *

– Татко, пак ли още спиш?

Нещо ме гъделичкаше по носа. Отворих очи – Ели, отново в гиздата селска рокличка, се беше надвесила над мен със сламка в ръка и се опитваше да ме накара да кихна.

– Нали си лягам след теб, редно е да ставам след теб – пошегувах се аз, докато разтривах очи.

– Вярно! – сконфузи се тя. – Аз съм заспала вече там, и съм се събудила тук, а ти през това време още не си легнал и заспал там, и няма как да се събудиш тук.

– Точно така – потвърдих, без да ми мигне окото. – Умно момиче си имам!

– Значи вярваш вече?

– Разбира се, че вярвам.

На какво? В какво?

– Добре. Тогава ще ти кажа.

Ели бръкна в деколтето на рокличката си, откачи от шията си и ми подаде тънка сребърна верижка. На нея, в изящен златен обков, висеше кристалът, който бях видял преди лягане. Сега беше правилен и отшлифован, но нито за миг не се усъмних, че е същият. Най-отпред бяха същите три идеално гладки повърхности, под прав ъгъл една към друга. Раздвижих кристала и зяпнах от изненада.

Стените му ту отразяваха предметите наоколо, ту ставаха прозрачни. Докато гледах, през горната видях скрина до вратата, изместен под ъгъл, сигурно заради пречупването на лъчите вътре в кристала. Наклоних украшението, за да видя изображението на скрина по-добре, но то внезапно изчезна – стената на кристала стана матовобяла и непрозрачна. Върнах я обратно, за да уловя отново скрина, но вместо това през стената просветна силен сноп рубинена светлина. Много по-силен от пречупен лъч. Наклоних го отново – рубинената светлина изчезна, и сега стеничката на кристала беше огледална. В нея обаче, кой знае защо, се отразяваше древната върба с гнездото на щъркелите, далеч на края на селото. Знаех много добре, че тя не се вижда от къщата ни.

Продължих да оглеждам кристала. За миг през една от стените му видях като в стереоскоп масата с компютъра си – беше моят, с оставената под масата мишка. Не успях обаче да задържа изображението – смени го страховит скалист връх, леко заснежен и с невероятно, тъмносиньо небе зад него. За миг се появи пулсираща странна решетка, смени я непрозрачно масленозелено. Съседната страна на кристала показваше младеж и девойка в облекло от началото на миналия век, двамата си шепнеха нещо и се изпиваха с очи. Преди да отклоня засрамено поглед, ги смени зелен скакалец, пълзящ по ръба на листо. Масленозеленото на съседната страна беше изчезнало – там беше черна нощ, и сред нея изригваше вулкан, изстрелваше нажежени камъни като фойерверки...

Едва се откъснах от транса.

– Какво е това, Ели? Кажй, де!

Ели хапеше устните си и ме гледаше колебливо. Накрая си призна:

– Намерих го онзи ден, близо до контейнерите за боклук зад училището. Хареса ми как блести на слънцето, и си го взех. Вързах го на конец, и си замечтах това да е вълшебен кристал, който може да ни преведе в Царството на Сънищата. Ама без да забравяме какво сме сънували. Как като заспим, ще се събудим тук, и после... Защо ме гледаш така? Татко?

Езикът ми беше залепнал. Нещо в мен упорито повтаряше, че това е сън, че насън всичко е възможно, както удавник се хваща за сламка: „Това е сън, аз не съм тук, само сънувам“...

– Татко, какво има? – В очите на Ели се надигаха сълзи.

Изплаших детето! Викторче, стегни се! Насън всичко е възможно!

– Нищо, моето момиче. Бях се замислил за миг.

– Ще ми дадеш ли кристала?

– Разбира се. – *Всичко това е сън. Насън нищо не може да ѝ навреди.* – Заповядай.

– Татко... нали не съм направила лошо? С това?

– Разбира се, че не, Ели. – *Колата и удара ли предпочиташ, глупако!* – Напротив, чудесно си постъпила. Иначе сега нямаше да сме в Царството на Сънищата, нали?... Искаш ли сега да закусваме? И след това пак да излезем наоколо?

– Уха! – Очите на Ели светнаха, и тя мигновено забрави уплахата.

Отворих вратата и се огледах. През нощта беше валяло, и първите лъчи на слънцето вдигаха лека мараня от пръстта.

– Виждаш ли маранята, Ели? Казват, че това е душата на земята. И че в такива дни тя дава цялата си сила на растенията, и те растат и крепнат, и стават силни и здрави.

Ели гледаше прехласнато.

– Добре, ти гледай, а аз ще издоя кравата.

– Аз пък ще видя за яйца! – Тя припна към плевника, да обиколи полозите на кокошките.

Докато млякото се вареше, окопах набързо асмите около къщата. Загърнатата в памучна кърпа пита беше чудесна и днес, топлото мляко и прясното сирене – също. Без да чакам подкана, отнесох останалото в котлето мляко и кошничка с десетина яйца на стрина Стана.

– Благодаря ти, Викторче! Жив и здрав да си! Какво ще кажеш и днес да обядваме заедно? Ще има супа от коприва, ще ви хареса! – Стрина Стана не можеше да се нарадва.

– Копривата няма ли да ни пари, като я ядем? – надникна иззад мен Ели. Двамата със стрина Стана прихнахме, а Ели ни изгледа обидено:

– Откъде да знам! Като я пипам, пари!

– Не се безпокой, няма. – Стрина Стана гледаше Ели с пълни с радост очи. *Като майка, която вижда детето си за пръв път след много време, помислих си.*

– Голям майстор си, Викторче! – разнесе се внезапно гласът на Миле. След миг иззад къщата се показа и той, ухилен до уши. – Сламата на

тавана е съвсем суха, покривът ти капка не е пропуснал!

– Татко всичко умее! – гордо заяви Ели. – И в къщи също!

– Един път татко си имаш! – кимна Миле. – Какво ще правиш днес, Викторе?

– Още не знам – признах си, засрамен от похвалите.

– Ще можеш ли тогава да помогнеш на дядо Радко? И неговият покрив тече, още по-зле от моя, а той съвсем няма да може да го пренареди сам.

– Разбира се. – В края на краищата, какво друго имах да върша?

– Той е през две къщи надолу. Ела, ще ви запозная.

Дядо Радко се оказа дребен старец с раздърпана бяла брада, бели вежди и избелели от възрастта очи. Погледът му беше едновременно хитър и добродушен.

– Вече повече от месец тече, и става все по-лошо – оплака се той, докато внасяхме стълбата на Миле през нисичката, разкривена порта. – Все размествам мебелите, ама вече не остана къде да ги слагам. Ако продължава, гредите ще започнат да гният.

– Не вярвам да продължи – увери го Миле. – Викторе, можеш ли да хвърлиш едно око какво е горе?

Откъм предната страна на мъничката бяла къщурка покривът изглеждаше добре, но откъм задната, близо до билото, зееше голяма дупка. Два от прътите се бяха счупили, и керемидите бяха пропаднали.

– Лоша работа – поклати глава Миле. – Нищо, ще измислим нещо. Генко от Долната улица има хубави керемиди, аз пък имам достатъчно пръти. Майсторлъкът – от Виктор, и тази вечер дядо Радко ще спи на сухо!

– Не знам дали ще е на сухо – заяви Ели, която току-що беше излязла отвътре. – Чергите са за пране до една, и дрехите също. Татко, тук... надали има пералня?

– Горе на потока има валявица – разпери ръце дядо Радко. – Ще закарам дрешеното с каручката, а на връщане ще мина през Генко за керемидите...

Още рано следобеда покривът беше готов. За да не хабя останалото от деня, подмених две прогнили греди на сайванта и постегнах оградата на прасето. Дядо Радко подскачаше около мен от радост:

– Брей, какъв майстор се намери! Викторе, златни ти ръце, златно ти сърце! Кравичката ти няма ли нужда от сено, да ти докарам две-три каручки с магарето? Пък и някой чувал плява за кокошките сигурно няма да ти е в повече.

– Ама, дядо Радко...

– Без ама! Жив съм, дорде мога да се отплащам! И няма да ми натежи. Погледни сайванта, всичката тая плява какво ще я правя? И две магарета не могат я изяде, ще изгние. И сено съм струпал три големи купи на ливадите долу. Покрив здрав си нямах, вече и него имам! Какво повече ми трябва?...

Докато заспивах под дебелото меко халище, се замечтах. Ех, да можеше Ели наистина да сънува същото, да сънуваме заедно!... А дали като се събудя *оттатък* ще бъде също така приятно изморен? Ако да, от какво – нали само сънувам? Ако не, кога ще съм почивал...

* * *

Когато будилникът звънна, се чувствах отлично отпочинал. Обикновено се излеждам по четири-пет минути, но този път се надигнах веднага. Обръснах се набързо и влязох да събудя Ели.

– Сега разбираш ли, татко, защо не ти го обясних тук? – попита тя, докато се прехвърляше на количката.

– Кое?

– Това за кристала.

Сърцето ми прескочи.

– Нямахте да повярваш, като го гледаш какъв е тук. Сега видя ли? А защо страните му там непрекъснато показват най-различни неща? Татко?... Татко?!

Викторе, стегни се!!!

– Извинявай, Ели, аз такова, бях се замислил за момент...

– Аха. Май не си повярвал съвсем, а?

– Амиии... и аз не знам – признах си.

– Не е честно! Да му се радваш можеш, а да вярваш не можеш!

Успокой детето. Каквото и да става, не тормози Ели с проблема.

– Добре де, ще му повярвам. Пък той като работи, какво значение има дали вярвам или не? – опитах да се пошегувам.

– Обидно е!... А, и защо не си ми казвал преди колко хубаво редиш покриви?

Безсмислено е да отричаш. Наистина сънувате заедно. Приеми го някак, поне за да не плашиш Ели. После ще се чудии как и защо.

– Ами, не знаех, докато не го видях. Може насън да съм по-голям майстор, отколкото наяве... Хайде да ядем, че ще закъснеем за училище.

Докато слагах масата, за пръв път забелязах какви красиви цветя

има нарисувани по чиниите. И как столът ми има нужда от постягане.

Между залците Ели ми разказа как помагала на стопанката на валявицата за чергите на дядо Радко. Помечтахме си минутка как тази нощ ще разглеждаме селото, и я изпратих.

Всъщност, има ли значение как и защо точно става това? По-важно е друго – дали е полезно за Ели. Няма ли да я откъсне от реалния свят, да я затвори в свят на мечтите и на сънищата? И мен също?

Май не. Реалният свят напоследък ѝ се услаждаше доста повече отпреди. А и на мен, да си призная. Вече не се чувствах така затворен и унил.

Какво ли щеше да каже Ася за такова нещо?

Че е чудесно, естествено. Какво друго? Че не е хубаво, и че е по-добре детето да е депресирано и отчаяно като преди ли?

А сигурно и че ако ще издържам Ели, не е зле да посвърша нещо.

И днес работата ми спореше не по-зле от вчера. *Забележително отпочинал си за човек, който цяла нощ е работил*, подметна вътре в мен дяволито гласче. *Така, така*, обади се друго, *най-добрата почивка от умствената работа е физическата, и обратно*.

И все пак... Добре. Предавам се. Наистина и двамата с Ели сънуваме едно и също. Значи ли това, че сънят ни съществува обективно?

Не, разбира се. Колко души си представят едно нещо, и колко съпадат представите им, няма значение. Важното е какво е реалното.

А има ли как двама да сънуват едно и също, без то да е реално? По някакъв начин?

И какво значи реално? Ние виждаме не реалния свят, а каквото ни поднасят сетивата ни. Водата изглежда хомогенна, но всъщност е от отделни молекули. Образът в стереокиното е уж обемен, но е проектиран на плосък екран. Вазата до компютъра е черна, но дали не е ултравиолетова, или инфрачервена? И музиката откъм долния етаж за животните, а и за някои мои съседни, е обикновен шум. Тяхната любима – пък за мен...

И ако сънищата ни са реални, дори само колкото да ги сънуват двама едновременно, тогава какво не е реално – представи, спомени, идеи?...

Накрая се ядосах, и за да зарежа празното философстване, се хванах на работа. След половин час обаче телефонът звънна.

– Ало?

– Здравсти, Оги съм. Моите съболезнования... Бях в чужбина една година, и научих чак днес, като се върнах.

Оги беше мой съученик и съкалпазанин. След гимназията пътищата ни се разделиха – аз журналистика, той медицина. Но не се забравихме.

– Благодаря.

– Ако мога да ти помогна с нещо, казвай. Разбрах, че и вие с Ели сте пострадали...

– Няма с какво, Оги, уви. Жив и здрав ми бъди. – Поколебах се за момент. – Освен ако не си готов по приятелски да чуеш една напълно откачена история, и да си кажеш мнението.

– Спешно ли е? – Гласът на Оги стана предпазлив. – Ако да, идвам веднага.

– Няма проблем, може да изчака. Кога си свободен?

– Довечера.

Ели се върна от училище с нос, вирнат до небето. Беше изкарала нов отличен по пеене, и отново се зае да си приготвя уроците сама. Ако имаше как да я види Ася...

Вечерта дори не я препитвах. Сложих я да си легне малко по-рано, и я предупредих:

– Ще ми идва на гости един приятел. Може да поостанем до късно.

– И ще трябва да те чакам там да се събудиш сума ти време – заяви унило Ели.

– Няма как, фъстъче. Трябва да поговорим с него.

– Добре, де. Ама после заспивай колкото се може по-бързо.

* * *

– Наистина странна история – констатира Оги. – Не съм чувал друг път такава.

– Много ли съм откачил? Какво ще каже медицинската наука? – усмихнах се кисело.

– Не е възможно. За да полудееш или да хванеш рак на мозъка трябва условие, което при теб не е налице.

И двамата прихнахме.

– Питам сериозно, Оги. Искам да знам какво става с мен... с нас. – Едвам подгиснах надигналата се прозявка.

– Не знам, Вико. За счупен крак мога да ти кажа всичко на света. Но за такова нещо е по-добре да питаш Професора.

Кимнах, като отново едва се сдържах да не се прозина широко. Професора беше баща му – дългогодишен преподавател в Медицинска академия, светило на психиатричната наука. Отдавна вече беше академик, но прякорът беше останал.

– Имаш късмет по въпроса, в момента също е в България – продължи Оги. – Напоследък му се случва доста рядко. Веднага ще ти уреди да се видите. – Той посегна към телефона. – И ако се опиташ да ми благодариш отгоре на цялото ни приятелство, ще ти издърпам ушите.

След минута вече имах уговорено за утре следобедна време, и Оги трополеше надолу по стълбите, докато му махах от вратата.

Докато нахлузвах набързо пижамата, очите ми направо залепваха за сън. Сигурно подсъзнателно исках да се окажа *там* колкото се може по-бързо...

* * *

– Татко, не ти ли омръзна? – Ели се беше надвесила над мен и ме гледаше сърдито. – Да те ущипя ли трябва, за да се събудиш?

– А... Защо?

– Чакам те вече сума ти време! Издоих кравата, преметох пода, сварих млякото – ти спиш! Накрая почнах да те побутвам, после даже да те ръчкам, а ти не щеш да се будиш!

– Трябваше да си довърша разговора с Оги, момичето ми.

(възможно ли беше да ми се спеше така преди малко там, защото тя се е опитвала да ме събуди тук?)

Скочих от леглото и се облякох набързо. Ели вече беше сложила масата, и подскачаше от нетърпение. Закусихме, отнесох на стрина Стана останалото ни прясно мляко и подквасеното вчера вечерта кисело, приех поредната покана за обяд, и тръгнахме да доразглеждаме селцето.

Докато дойде време за обяд, вече го знаехме цялото. От изток на запад го пресичаше път, който се губеше в далечината. На може би ден ход във всяка посока наоколо се простираше равнина, след това започваха гористи хълмове. От североизток те се приближаваха почти до първите къщи, а отвъд тях се издигаше планинска верига, и въпреки голямото разстояние побелелите ѝ от сняг върхове се виждаха чудесно. И сред тази невероятна красота селцето се гушеше като уютен дом, убежище и огнище. Сега разбирах как и защо думите „кът свиден и мил“ може да са искрени.

(кой ли би могъл да нарече така панелен блок?...)

– Трябва да си измисля някаква работа – споделих с Миле, докато обядвахме. – Не ми допада по цял ден нищо да не правя.

– На село работа колкото щеш. – Той отпи от виното и избърса мустациите си с ръкав. – Поне десетина къщи имат нужда от ремонт на покрив, а ти май и с дърводелство се оправяш добре. До седмица вероятно

нивата ти ще е за оране и сеене, след това пък друго ще изникне... Хубав ли е сокът, Ели? Сипвай си, детето ми, пий колкото ти душа иска!

– Нива ли имам?

(господи, какъв идиотски въпрос!)

– И царевичак, той скоро ще е млечен вече – ако искате да си варите, след три-четири дни ще е добре да си наберете...

За десерт имаше едри червени ябълки.

– Вземете си за в къщи, току-що съм ги откъснала – напълни ръцете ни стрина Стана.

Изведнъж се сепнах. Хвърлих поглед над оградата към ябълковите дръвчета в нашия двор – те тъкмо цъфтяха. По двете ябълки до мен обаче висеше узрял плод.

Насън всичко може...

Огледах критично от портата двора ни. Време беше да се погрижим за него. Сред зеленчуците никнеха бурени, дръвчетата, боба и доматиите имаха нужда от окопаване, а почти всичко – и от поливане. Ели се зае с плевенето, горда с опита от двора на гостоприемните ни съседи. Аз пък хванах мотиката.

Докато работех, мислех. Като че ли това беше първият момент тук, в който не се заглеждах по новите за мен неща, или не разговарях непрекъснато с някого, и имах време да сложа малко порядък в главата си.

Защо Ася ми липсва тук по-малко? И на Ели? Досега мислех, че защото сънувам. Ама сега... не знам сънувам ли, или какво.

Или защото умът ми е зает с всичко ново и необикновено наоколо? Но дори когато се сетя за Ася, смучещата болка от липсата е по-слаба.

Видях малко хубаво – и хоп, забравих я! Браво на мен!

Но не, не беше истина. Не я бях забравил, просто... сякаш беше някъде наоколо. Някъде съвсем наблизо. Трудно за описване усещане. Необичайно. Нелогично. Като... насън.

Не полудявам ли? Общи сънища. Странни усещания. Уж нищо особено... но то и на лудите светът им си им изглежда нормален... Какво ли ще стане, ако откача? Кой ще се грижи за Ели?

Или, недай боже, се побъркам и й сторя нещо? По гърба ми бавно пролази студ, и усетих как мотиката натежава в ръцете ми.

– Татко, виж какво хубаво цвете! Не мога да повярвам, че е плевел! – сепна ме гласът на Ели. Огледах се – тя ми махаше от другия край на градината. Когато се приближих, видях между две едри зелки да се подава очарователен син цвят с яркожълти ръбове на листенцата.

– Как се казва?

– Не знам, Ели. Искаш ли да го пресадим пред къщата, да си расте на спокойствие?

– Няма ли как да го взема в нещо, и да го подаря на учителката по физическо? Искам да ѝ благодаря, че ме пусна с другите.

– Надали. Но ако ѝ благодариш пред всички, сигурно ще е още по-щастлива. И ако се справяш колкото можеш по-добре, когато те пусне пак.

Докато пресаждахме цветето, Ели внезапно помръкна. Забеляза, че я гледам, и се опита да се усмихне, но не се получи много добре.

(и се опитва вече да ми спестява проблемите си... на осем години...)

– Какво има, момичето ми?

– Искаше ми се да може това цвете да го види мама...

Болката отново ме преряза. Само за миг, но май си беше проличало по лицето ми.

– Не се обвинявай, татко, не си виновен. Нямахте откъде да знаеш преди, че не се срещаме и не си говорим с нея тук. Нали не си помнехме сънищата. – Ели внезапно се усмихна. – Не ме боли като преди, но мъничко ми липсва. А тебе?

– И на мен, Ели... – Гледах я миг-два, след това нуждата да споделя преля. – Може би защото... Не знам защо не ме боли така, но ми се струва, че тя е някъде тук, наоколо.

– И на мен. Все едно... все едно тъкмо е влязла в къщата, и ей сега ще излезе пак. Или... Все едно всичко това наоколо е мама. Като съм тук, непрекъснато все едно ме е гушнала и е до мен. И като си спомня за нея, вместо да ме боли, съм щастлива.

В главата ми беше каша. Фъстъчето ми вече не беше фъстъче – формулираше нещата точно, макар и по детски. Отчаяно се мъчех да се сетя как се казваше това учение, дете бог бил във всичко, и да съобразя има ли как тук и сега да е така. И възможно ли е такова нещо насън, и колко насън е нашето.

(и защо ли тук често мислим сходно с Ели, сеещаме се едновременно за едно и също? защото я сънувам, и всъщност тя е моя представа? или нещо друго?)

След това се сетих, че и найве последните дни са различни. И изведнъж страшно ми се прииска да се събудя моментално, да тичам и да вдигна Професора посреднощ, да го питам луд ли съм, или не, и какво става с мен...

Подтиснах импулса. *Успокой се, Виктор. Нищо на света не може*

да те накара да навредиш на детето. А пък за полудяването, и кой ще я издържа – нали в оня свят напоследък работата ти спори даже повече от преди? Успокой се, иначе наистина ще полудееш.

– Ели, донеси мъничко вода от кладенеца да го полеем. Като расте сега тук, мама по някакъв начин ще може да го вижда по цял ден, и да му се радва.

– Аха! – Очите на Ели блеснаха. – Ей сега!...

Тъкмо привършвахме с двора, когато стрина Стана отново ни повика на вечеря. Откъснах две големи зелки, просто за да не идем с празни ръце – домакинята ми благодари сърдечно, и към вечерята се прибави салатата от прясно зеле. И обещание на следващия ден да има зелева гозба за обяд.

Ели ядеше лакомо като всеки друг път тук. Струваше ли ми се, че бузките ѝ вече не са така хлътнали, както преди седмица? И дали ще напълнее и *оттатък*?

Тя помоли за още сок. Каната беше празна, и стрина Стана моментално скочи да донесе. Лицето ѝ направо грееше от щастие. Хвърлих поглед към Миле – и той гледаше Ели с блажен израз, сякаш мед му капеше на сърцето.

– Вашите деца сигурно са големи вече? – реших се да подпитам.

Лицето на Миле внезапно помръкна и хлътна. Само за миг, но сякаш над него премина сянка. Направи се, че не е чул въпроса ми. След минута стрина Стана влезе отново с пълна кана боровинков сок, и веселото настроение се върна.

– Къде има покриви за поправяне? – попитах, когато вечерята свърши.

– Най-зле е май при Караяновците, по-надолу по улицата. Гаро е със златни ръце, ако е за обуца, но за покриви не го бива. Утре ще ходя рано на ливадите отвъд Лакътя, да накося трева, ала питай дядо Радко, той ще ти ги покаже. Ако се върна по-рано, и аз ще дойда да помагам. После сигурно ще е наред стрина Евтимия, тя е сама жена с две деца, после Мишо Хаджииванов... Има работа колкото щеш.

– Е, аз си намерих какво да правя. А ти? – подкачих после Ели, докато се мушвахме между чергите.

– И аз! – заяви тя гордо. – Питам стрина Стана, докато ѝ помагах да реже зелето. Ще се сетиш ли?

– Не мога. Дай ми някаква сламка.

– Работа като за умен човек е.

– Пак не мога. Прекалено е умно за мен.

Ели прихна в тъмното.

– Ще паса патките. И гъските. Нямамо кой да ги изкарва сутрин, и да ги прибира вечер.

– А дали си достатъчно умна? Какво ще кажат учителките утре?

– Ще видиш!

* * *

На следващия ден Ели донесе нова шестлица, този път по български. И по физическо се представила отлично – играла с другите на топка, както си била с количката, и учителката я дала за пример.

– И ѝ благодарих пред всички, че ме пуска да играя заедно с другите – заяви гордо Ели. – Целият клас ръкопляска, а тя май даже се смути. Но най-голямата ми изненада за тебе е тук! – Тя измъкна лист хартия за рисуване, и ми го подаде. – Позна ли го?

На гърба на листа учителят по рисуване беше написал дълга похвала с три удивителни. Но повече ме впечатли рисунката – синьо вирче с патици, тръстики около него, и надвесена огромна зелена върба с гнездо с две щъркелчета. По детски наивна и простичка рисунка, но невероятно слънчева. Докато я гледах, отново потъвах в усещането от съня – че Ася е до мен, наднича над рамото ми към картинката и се усмихва на Ели. И болката от загубата отново отстъпваше място на щастието от спомена.

– Страхотна художничка си, моето момиче! Разбира се, че го познах. – Кимнах ѝ усмихнато. – Хайде сега да обядваме. Има торта за десерт!

Докато обядвахме, я поглеждах крадешком. Наистина бузките ѝ не бяха вече така хлътнали – и нищо чудно, лапаше като в съня ни. След тортата посегна да си избърше устата с покривката, видя че я гледам, изчерви се и си взе салфетка. След това заяви:

– Страхотно е! Почти като при стрина Стана!

Вече почвах да не се стряскам.

– Имаш ли много уроци за утре?

– Имам контролно по английски. И нови уроци по математика и български. – Ели пооклюма. – Май ще има доста учене.

– Аз ще изляза за два-три часа. Ако си се подготвила до вечеря, ще има сладолед.

– Ще съм се подготвила още преди вечеря! – Тя мигновено се опери.

Усмигнах се. Трябваше да бързам за срещата при бащата на Оги.

* * *

Бях разговарял с Професора неведнъж, и винаги оставах със странно усещане. Много приятен човек, мил и възпитан, открит и непосредствен. Чудесен събеседник, а почнеш ли да му губиш времето, някак го усещаш без той да го е издал с каквото и да е. Веднъж бях споделил с Оги това.

– Усещаш, друг път. Той ти намеква, но така, че да не разбереш, че идва от него. Да мислиш, че сам си се сетил, за да не ти подбива самочувствието – заяви Оги.

– Стига бе! А случайно той да движи световната еврейска конспирация? Или да манипулира президента на Щатите?

– Защо му е? Нито е комплексар, нито е закъсал за мафиотски пари – вдигна невъзмутимо рамене синът.

– Дрън-дрън. Като му знаеш номерата, защо не ги умееш?

– Не ми трябва. Не съм психиатър или психолог, хирург съм. – Оги изобщо не се засегна.

Седмица след този разговор имах назначено от редакцията интервю с Професора. (Всъщност, аз се пробутах да го взема.) Изчетох един масивен том по приложна психология заедно с кориците, и през цялото интервю следях за триковете, описани в него. Нищо. Но в момента, в който ми изтекоха двайсетте минути, усещането си беше налице.

– Нали ти казах, че го прави така, че да не забележиш? – беше коментарът на Оги. – Забелязал е веднага, че следиш жестовите и поведението му, преценил е колко разбираш по това какво следиш, и по навик го е взел предвид. Най-вероятно дори несъзнателно, без да обърне внимание. Не е от лош умисъл, просто от възпитание.

– Ти майтап ли си правиш, или се опитваш да ми набиваш комплекси?

– Добре де, излъгах те. Той е велик хипнотизатор по рождение, и мисли само как да пийне мозъците на бедните журналисти. А, и когато не им пие мозъците, движи световната еврейска конспирация и манипулира президента на Щатите. Сега доволен ли си?...

Споменът за тези случки проблемна за миг, докато седах на креслото срещу Професора. Отбелязах мимоходом, че костюмът му е безупречен както винаги.

– Оги ми спомена накратко за твоите сънища, но бих предпочел да чуя целия разказ от тебе. Колкото по-подробно, толкова по-добре. Ще имаш ли времето? – Домакинът ме изгледа предразполагащо през

очилата си с квадратни рогови рамки.

Когато свърших разказа си, Професора известно време не каза нищо. Седеше и обмисляше. Накрая ме погледна в очите и се усмихна:

– Питай.

– Аз... Какво ми е? В смисъл, полудявам ли?

– Определено не – отговори спокойно той. – Не виждам в тези сънища нищо налудничаво или ненормално.

– Да, ама... Знам, че са сън, но на моменти ми изглеждат прекалено... реални. Почти като истинския свят.

– И се питаш дали си журналистът, който сънува пасторално селце, или селянинът, който сънува, че е журналист на посещение при психиатър?

– Не точно. – Даоистката закачка ме развесели и поотпусна. – И тук, и там знам, че това тук е истинското, а там – сънят. Само че този сън изглежда истински като... като съвсем истински.

– И в това няма нищо лошо. Какво всъщност те безпокои?

– Дали не полудявам – изтърих аз. – Дали няма скоро да няма кой да се грижи за Ели.

– Смятам, че не – каза уверено Професора. – Много хора сънуват странни сънища, някои от тях – взаимосвързани като твоите. Понякога те са признак на налично или започващо, или потенциално психично заболяване, или на психологически проблеми. Това обаче винаги им личи, обикновено съвсем ясно за специалист. Твоят разказ беше подробен, и го слушах много внимателно. И съм убеден, че сънищата ти не са признак на болест. Може да имат нещо общо с преживяната злополука, но нищо повече.

– И няма да имам нужда от лекарства, психиатрия...

– Усмирителни ризи, санитарии и прочее. Да, няма. – Професора ме изгледа с лека усмивка. – Нито пък ще станеш опасен за детето си, ако това те безпокои.

– Наистина ли?

– О, убеден съм, че някои колеги биха ти изписали лекарства. Най-лесно е. Но личната ми преценка е, че си здрав. Напълно.

– А това, че ги сънуваме с Ели заедно? В смисъл, че сънуваме едно и също, и то после съвпада? То как става? Тоест, имате ли представа?

– Нямам. Но и в други случаи съм нямал представа как става нещо. Така че не се учудвам особено.

– Какви са били пък другите случаи? В смисъл, например?

Професора сбърчи вежди:

– Преди години участвах в комисия, която проверяваше странен случай – дете, което било във връзка с някакъв невидим полтергайст и разговаряло с него. Регистрирахме обективно, че нещо мести предмети и чупи чинии, включително в заключени стаи или затворени сандъци. Когато обаче разговарях с полтергайста чрез детето, и му съставих точен психопрофил, стана ясно, че всъщност говорим със самото дете. Изключихме вероятността то да ни лъже умишлено, така че смятам, че се касаеше за множествена личност. А как точно едната от тези личности полтергайствуваше – не знам.

– А стига бе! – изтръгна се от устата ми.

– Друг подобен случай беше един новобранец, изпратен във Военна болница с диагнозата „по него падат камъни“. Момчето беше напълно нормално психически, но около него често се случваше спонтанна телекинеза. По време на визитация при него пред очите ми паве от алеята отвън влетя в стаята през затворения прозорец, като счупи вътрешното стъкло – но външното остана цяло. Не зная как павето мина през него... Тези случаи убеждават ли те колко странен е нормалният свят?

Не знаех какво да кажа. Тръснах първата глупост, която ми дойде на ума:

– А... този кристал? Той как действа? И всъщност той ли го прави, или е само повод, и всъщност ние...?

– Човешкият ум може неща, далеч по-сложни и странни от сънищата ви. Така че може и да са умовете ви – някой от вас двамата, или и двамата заедно. А може да е и от кристала – дори ако е наистина парче заготовка за резонатори, науката надали знае всичко за кристалите докрай. Може и да е от кристала и умовете ви заедно, или от нещо съвсем странично. Има ли значение?

Не знаех какво да отговоря.

– На твоето място бих се радвал повече на тези красиви сънища, и бих се тормозил по-малко с безпочвени страхове. – Професора тръсна белия си перчем. – Животът е твърде кратък, за да си го вгорчаваме ненужно.

Благодарих му и си тръгнах. Докато слизах по стълбите, си погледнах часовника – беше минал точно един час. Вдигнах рамене и продължих надолу.

* * *

– Съвсем близо са. След пряката, вторият двор отдясно – обясняваше дядо Радко, докато подкарвахме заедно с Ели гъските надолу по още

влажния от сутрешната роса калдъръм. – Много е красива къщата им, децата обожават да играят там, ама покривът плаче за ремонт. Затова и плаче, де, нали и по него се катерят. Гаро е там вече от пет години, не го бива в дърводелство, а е срамежлив и няма да поиска помощ.

– А кой е живял там преди него? – полюбопитства Ели, докато важно побутваше с дългата си пръчка едър гъсок, спрял се да щипне от поникналата край живия плет отляво тревица.

– Станчо Михайлов. Той я построи. Голям майстор беше, и зидар, и дърворезбар, и художник – един път. Ама скоро след това си отиде от тук, и в нея дойде Гаро Караян.

– А този Станчо къде си е отишъл?

– Откъдето е дошъл, пчеличке – усмихна се старецът.

– А откъде е дошъл?

– Не зная. Никога не съм го питал.

– А ти кога си дошъл тук, дядо Радко? И откъде?

– Преди има вече двайсет и пет години. А откъде... Ти откъде си дошла? Откъм север, или от юг?

– Ами откъм... откъм... – запъна се Ели. – Къде всъщност е това село?

– Тук си е, Ели. Винаги си е било тук. И винаги ще бъде.

– Ама къде е това тук? Някъде в, ъъ, Дунавската равнина? Или Тракийската низина? – заприпомня си Ели географията. – Къде е точно?

– Има ли значение, пчеличке? Просто си е тук. И аз не знам къде точно е това, но е тук.

Ели се нацупи за миг, но в този момент къщата на Гаро се показва иззад завоя на уличката, и тя ахна:

– Я, колко е красива! Татко, виждал ли си такава?

Наистина не бях. Дълъг скосен покрив обхващаше обикновен първи етаж и страничен полу-втори, изграден над ниския обор. Всички греди, рамки и врати бяха покрити открай докрай с изкусни дърворезби. По стените и вратите имаше изрисувани чудновати фигури – къде хора, къде животни, всяко със своя поза и израз, всичките непознати ми, но очевидно някакви приказни герои. Даже коминът беше оформен като глава на закачливо гледаща птица. Керемидите, образуващи улука по ръба на покрива, бяха боядисани в зелено и подредени като люспи на обхванала покрива змия. Прозорците бяха изрисувани като очи, входната врата приличаше на... направо не знам. Все едно зад нея започва нещо тайнствено и чудесно.

– Като излязла от приказките е! – възхитено заяви Ели. Очите ѝ

бяха светнали.

Какво ти като излязла, тя направо си е приказка, помислих си. Въплътена детска мечта. Какво ли чудо е да си дете, и да живееш в такава? Какво ли невероятно и слънчево детство е? Незабравимо, уникално, съвършено...

– Добре дошъл, Виктор! – сепна ме глас. Гаро се оказа невисок, леко прегърбен мъж. – Из цялото село вече се носи славата на майсторлъка ти. Ще можеш ли да ми помогнеш?

Ели сякаш щеше да литне от гордост. Тръгна след патките едва когато ѝ напомних, че работата я чака. И докато я изпрацах с поглед, внезапно мярнах дадо Радко – застанал настриани, самотен, прегърбен, и сякаш смалил се още повече...

Покривът имаше доста за оправяне, но с помощта на дядо Радко и Гаро се справих до обяд. Думите на стареца към Ели обаче не ми излизаха от ума. Видът му, докато не подозираше, че го гледат – също. Докаато се връщяхме към Стана и Миле, накрая се реших и го попитах:

– Дядо Радко, а ти защо си дошъл тук?

Очите му проблеснаха към мен. Той оклюма, и отново сякаш се смали. Минахме двайсетина крачки, преди да отговори:

– За щото и всички. Да търся туй, дето няма да се върне.

Повървахме мълчаливо, докато се престава отново:

– Ние с Ели изгубихме майка и съпруга.

– Аз пък бабата. – Дядо Радко преглътна и извърна глава настриани. – Цял живот освен един друг друго не сме имали – ни дом, ни деца... И като си отиде тя, все едно животът си отиде от мен.

– И аз съм така. – промълвих. – Сигурно и Ели.

– И тогава сте почнали да идвате нощем, нали? – кимна той. – Гаро също е изгубил жена си, и старите му родители и синът му са с него. Силно ще да са я обичали, щом идват... Зюлфие и Гюлей, близначките от този двор вдясно, са без родители и без големия си брат. До тях е баба Дона, останала е без мъж като млада невеста, и оттогава е тук... И другите са все така. И аз също. Тук все едно Пенка е някъде наоколо. Таман е завила зад ъгъла, и ей сега ще излезе пак... И ми е по-леко. Че иначе... не се издържа...

Неволно си помислих, че жена му поне е починала вече възрастна, за разлика от моята. В следващия миг обаче се досетих кого ще да е изгубил пък Станчо Михайлов, и защо къщата му е такава. Всичко в мен изстина, и усетих как краката ми се подгъват. Господи, нашата с Ели загуба беше малка пред неговата!...

И сякаш усетих в себе си как Ася кимва в знак на съгласие.

Влязохме мълчаливо при стрина Стана. Тя тъкмо сипваше обяда. Ели се беше настанила на ъгъла на масата до Миле, и нетърпеливо потропваше с крак. В момента, в който я видях, тъгата ми се разсея като дим. Докато дядо Радко се настаняваше, забелязах, че и той се усмихва.

– Оставихте ли и за мен малко работа? – смигна Миле на дядо Радко. – Или ще си остана днес само с косенето?

– Хич никаква. Покривът на Гаро е като нов.

– Златни ръце има този Виктор! – обади се стрина Стана, докато сядаше. Ели ме изгледа гордо.

– И златен ум – промърмори умислено дядо Радко. – Сетил се е защо сме тук.

Домакинята му хвърли бърз поглед. След това се плесна по челото:

– Ели, ще донесеш ли дамаджанката с виното? В мазето е, мисля че в дясната стая.

Ели скочи и излезе от стаята. Вътре настана неловка тишина. Усещях, че сега е моментът да се сподели мъката.

– Сещате се кого изгубихме с Ели. Автомобилна злополука. – Нямахме нужда да питам кого са изгубили те. Детето си. Или децата?

– Ние имахме син – отговори на незададения въпрос стрина Стана. – Имаше си невеста като слънчице, дъщеря да ми беше, нямаше така да я обичам. И две дечица, на пет и на девет годинки. И те с кола, помел ги пияница с камион... Всичките... – Тя извърна глава.

Искаше ми се да се проваля в земята от срам. Досега мислех, че са имали дете като Ели – а всъщност те бяха виждали в нея внучетата си. Изгубения си син бяха виждали в мен.

– И като те видях онзи ден на улицата, все едно Пешко... – изхлипа стрина Стана. – Същият... – Тя си пое конвулсивно въздух. – Не ни се сърди, Виктор! Дванайсет години вече сме тук всяка нощ, но го няма – а така ни липсва! Просто сме двама изкуфели старци...

– Не сте! – звънна гласчето на Ели зад нас.

Обърнахме се – тя стоеше на вратата на стаята с дамаджанката в ръка.

– Много ви е боляло, и затова. А и на нас с татко ни е приятно да ви видим. Защо да ви се сърди?

Кимнах.

Ели остави дамаджанката и седна на столчето си. Погледа мъничко яденето, след това внезапно се разплака.

Стана и Миле се спогледаха. Не беше нужно да съм Професора, за

да разбере – ненавиждаха се, че бяха наранили детето.

– И аз не очаквах Ели да ни чуе – опитах се да ги успокоя. – Няма защо да се обвинявате.

– Аз... не за това, татко – прокара дъщеря ми между подсмърчанията.

Миле поклати глава недоверчиво.

– Сетих се, че... ако за дванайсет години не сте го намерили тук, и ние няма да намерим мама... Никога...

Тишината стана оловна. Накрая Миле преглътна на сухо и вдигна глава:

– Може би има начин, Ели. Не унивай.

– Ако имаше, вие щяхте да сте успели! – тросна се тя.

Домакинът поклати глава:

– Може би не сме се борили наистина докрай. Просто седяхме и се радвахме, че тук ни е малко по-леко. И се бояхме да не изгубим и това, което имаме... Но ако то не ви стига, и не се боите да се борите, може би има начин.

Двамата с Ели го изгледахме въпросително.

– Да се пита Горун. Ако някой знае нещо повече, това ще да е той.

– Кой е Горун? – попитахме с Ели в един глас.

– Селският магьосник. Може би ще може да ви отговори.

– Ама тук и магьосник ли има? – окръглиха се очите на Ели. – Той какви магии прави?

– Не знам дали е точно магьосник, пиленце. Така му викат. Прави неща, които никои друг не може, знае за тук повече от всеки друг.

– Той кога е дошъл тук? Отдавна ли?

Стана и Миле безпомощно погледнаха към дядо Радко. Той разпери ръце:

– Сигурно много отдавна, пчеличке. Говорил съм за него с баба Дона, тя е тук вече почти седемдесет години, и казва, че като е дошла за пръв път, той си е бил тук, и си е бил все същият.

– Може ли да е на сто години? Или на хиляда?... Може ли той да е направил това селце, и да е уредил да се идва тук нощем?

Миле вдигна рамене.

– Само той знае, пиленце. А не е възпитано да го питаме направо.

Ели кимна.

– Не плачи, Ели – опита се да я ободри стрина Стана. – Я какъв хубав медальон си имаш!

Ели го откачи от шията си и й го подаде.

– Той ни пренася с татко тук.

Стана и Миле се спогледаха. Дадо Радко примига и се сгуши, като да се скрие.

– Като карах патките към реката, се запознах с едно момиченце, казва се Гюлей. Тя ми показа нейния талисман, който ѝ помага да идва – половинката от нещо, не знам какво е, но е страхотно красиво. Като бяла раковина, ама направена като от втвърдена паяжина. Другата половинка била у сестра ѝ. Каза, че оттатък това са наглед най-обикновени парченца кост, и другите им се подиграват и ги тормозят заради тях, но тук се вижда какви са наистина... А вие имате ли си такова нещо?

Миле и Стана се спогледаха. Тя помълча малко, след това влезе в другата стая и донесе оттам детска играчка – патенце на колелца, вързано с дълга връв за дърпане.

– Пешко го обожаваше, като беше малък. Година след катастрофата го намерихме с Миле сред вехториите. Прибрахме го в спалнята ни, нищо че беше старо и счупено. То тук е ново и хубаво, де, ама иначе не е... Като си лягах тоя ден на вечерта, си помислих, че бих дала всичко, за да ме върне то при сина ми. Миле си мислел същото, и... сещате се.

Ели кимна. Хвърлих очакващ поглед към дядо Радко, след това се усетих и засрамено извърнах очи.

– А ще ни обясните ли къде живее този Горун?

– Много лесно е. Тръгвате по съседната пряка, дето е откъм гърба на нашата къща, и вървите надолу чак до края ѝ. Последната къща отдясно е неговата.

* * *

– Татко... как мислиш, той има ли плащ и островърха шапка? А магическа пръчка? – попита Ели, докато бързахме по улицката.

– Не знам, Ели. Може би да. – Честно казано, и аз си го представях някак така. – Или може би е с жезъл вместо пръчка... А, ето я и къщата му! Сега ще видим.

Къщата се оказа най-обикновена селска къщичка, съвсем подобна на нашата. Горун тъкмо изпращаше благодарна възрастна жена, повела шарена крава. Изглеждаше най-обикновено, нищо чудно да го бяхме срещали по улиците, без да му обърнем внимание. Среден ръст, панталони и бяла риза, дори по-прости от моите, и смачкани опинци на бос крак. На магьосник го оприличаваше само брадата – прошарена и дълга като косата му, и покрила цялото лице. Сред нея блестяха единствено две очи и широка усмивка. Кой знае защо ми напомни изображението,

издълбано отвътре на вратата на дома ни.

– Влизайте – покани ни той и посочи пейките и масичката пред къщата. – Какво ви води насам?

Как така не го знаеш вече?, помислих си иронично. В следващия миг обаче се сепнах. *Викторе, успокой нервите!*

– Вие... наистина ли сте магьосник? – попита плахо Ели.

Горун се усмихна още по-широко.

– Зависи какво наричаш магьосник, момиченце.

– Амии... – Ели се смути още повече. – Такъв, дето прави магии.

– Всяко истински добре направено нещо е като магия. Така че всеки, който си върши работата истински добре, е нещо като магьосник.

Ели изглеждаше малко разочарована.

– Тогава сигурно светът е пълен с магьосници. Пък ние да не знаем.

– Пълен не е, но има достатъчно. Докато пораснеш, сигурно ще си се убедила... Кажете си сега болката.

– Дойдохме да търсим мама. Мислехме, че ще я намерим в Царството на Сънищата... а я няма!

Горун вдигна поглед към мен. Кимнах безмълвно.

– Не сте ли я намерили донякъде? Поне мъничко?

– Да, но... не ни е достатъчно – въздъхнах аз.

– Искаме да я намерим истински – добави Ели. – Да си говорим с нея, да сме заедно. Да я намерим съвсем.

Горун кимна разбиращо.

– Разбирам, момиченце. Но не бива тол...

– Как така не бива?! – подскочи и го прекъсна Ели. – Откъде-накъде?

Горун въздъхна.

– Ако можеше толкова лесно, светът би спрял. Нашето напускане от света е цената на живота на децата ни – техния истински, единствен и техен си живот. А и на нашия собствен. На това докато го живеем той да е нов, интересен, струващ си... С една дума, живот.

– Когато напускането е навреме – поправих го мрачно аз.

– Кой би могъл да каже кога всъщност е навреме?... Така че не бива да можем така лесно да срещаме отишлите си.

– Нали тук е само сън? – възмути се Ели. – Защо да не може да я срещаме колкото си искаме?

Погледнах Горун, и ме обзе странно усещане. Може би заради приликата с усмихнатото лице на вратата у нас, но имах чувството, че съм го виждал и преди, че го познавам отнякъде. Но не можех да се сетя

откъде.

– Защото после се събуждате, и носите срещата в себе си – отвърна той. – И живеете с мъртвите вместо с живите. Не може, без да...

– Не ме интересува! – кресна Ели, без да го остави да довърши. В очите ѝ напиряха сълзи. – Ако никога няма да срещнем мама, за какво тогава да идваме тук? Защо ни е?

Тя откъсна със замах сребърната верижка от шията си и с всичка сила цапардоса медальона в плочника. Чу се изпукване, и по каменните плочи се пръснаха парченца от кристала.

Лицето на Горун помръкна. Всички мълчахме известно време, после той тихо каза:

– Без него няма да можеш да се върнеш повече тук.

– Не ми и трябва! – отрязва тя. – Щом мама я няма тук, и аз няма защо да бъда.

Горун ме погледна.

– И аз мисля така – подкрепих Ели, неочаквано дори за себе си. – Дойдохме тук, за да открием Ася. Ако не можем, тук е просто сладка лъжа, която не ни е нужна.

– Ако бяхте останали достатъчно, може би щяхте да я откриете – каза тихо магьосникът.

– Така ли? – Дори не се опитвах да скрия иронията.

– Повечето си тръгват оттук, когато открият тези, които търсят.

– Когато ги открият, или когато ги забравят? – заядох се аз открито.

– Някои, когато ги забравят. Но повечето когато ги открият. По един или друг начин, в някаква степен – погледна ме в очите той.

– Нали не бива? – върнах погледа аз.

– Да направите така, че да бива, зависи от вас. Опитах се да ви го кажа, но...

Спогледахме се с Ели. След това тя тръсна глава:

– Ако има как, ще можем да я открием и сега. Ако не, значи я няма.

Толкова.

Кимнах утвърдително и посочих с поглед парченцата от кристала.

Горун обхвана глава с ръце и се замисли. Дълго време единственият звук наоколо беше бръмченето на редките пчели, после и то заглъхна. Сумракът бавно премина в тъмнина, но той не помръдваше. Накрая вдигна поглед:

– Мога да се опитам да ви срещна.

Спогледахме се с Ели невярващо. Вдигнах очи към Горун, срещнах погледа му, и усетих как ме полазва хлад. *Не ни утешава. Наистина го*

има предвид.

– Повечето хора, когато прекарат тук достатъчно време, стават готови за такава среща. Някои по-рано, други по-късно – продължи замислено магьосникът. – И ако са наистина готови, получават каквото им е нужно. За вас е още много рано, ще е насилване на нещата, но мисля, че има шанс.

– Наистина ли? – подскочи Ели.

– Наистина. Напоследък хората стават готови по-бързо, пък и вие... Понеже обаче още не сте, дали ще я намерите, и колко и как, ще зависи от вас. От вас... и от нея.

– Ще я намерим! – заяви Ели категорично.

Както само децата умеят да вярват, помислих си в първия миг. След това увереността на Ели ме зарази, и усещането за Ася някъде съвсем наблизо ми даде сила. Колкото и абсурдно да звучеше казаното, не изпитвах нито капка колебание. Ако зависи от Ася, ще я намерим със сигурност.

– Ще ми трябва обаче към денонощие, за да се подготвя – продължи Горун. – А вие ще си тръгнете оттук тази нощ, и няма как да се върнете повече.

– Ами! Татко как идваше тук с мен, като само аз имах кристала?

– Идваше, защото ти беше тук. Без теб няма да може да дойде.

Ели се запъна за миг. След това ме погледна.

– Значи няма да си тръгнем тази нощ. Ще останем будни до утре.

– Не зная дали ще можем, момичето ми – обадих се аз. – Зазвънят ли телефони от издателството и от училището ти, ще ни събудят. Или ако някой почука, и се уплаши да не ни е станало нещо.

– Тогава само аз ще остана будна тук. Ти се върни, за да пазиш там през деня да не ме събудят. И вечерта пак ела. Нали така може?

Магьосникът кимна.

– И няма да спиш цял ден... тоест, цяла нощ? – Нещо в мен се възмушаваше от идеята да се нарушава така режимът на детето.

Ели помълча малко. След това тихо каза:

– Щом е за да срещнем мама – да. Струва си.

След кратко колебание и аз кимнах. Има на този свят поне едно нещо, по-важно от режима.

– Чао тогава, татко. Ще те чакам тук утре.

На излизане от двора на Горун отново хвърлих поглед към него. И отново ме завладя натрапчивото усещане, че го познавам отнякъде, че съм го виждал някъде. Но не можех да се сетя откъде.

* * *

Успях да се събудя няколко минути преди звънването на часовника, и да го изключа. Надникнах внимателно в стаята на Ели – тя спеше спокойно. Внезапно се сетих, че е време да ѝ се припишка, и изтръпнах. Миг по-късно обаче си спомних за колана с торбичките. Помислих с горчилка, че не съм вярвал това някога да се окаже предимство.

Изрових една отвертка от чекмеджето с инструментите, и внимателно разкачих звънеца. След кратко мислене надрасках бележка: „Моя, не чукайте! Детето спи“, и я лепнах отвън, под табелката. Малко по-късно се обадих до училището, че днес Ели няма да дойде, и до издателството, че няма да съм в къщи. След това изключих телефона, после размислих, включих го и го похлупих с възглавница, и отидох да си направя нещо за ядене.

Неприятността се случи, докато пълнех чайника. Кранът за топлата вода се отчупи в ръката ми заедно с парче от батерията, и от отвора пръсна силна струя. За щастие, дъската за хляб се оказа до мен. Захлупих струята така, че да се стича обратно в мивката. Шумът обаче не беше слаб. В добавка, в кухнята само за минута стана парилник. Мивката поемаше излялата се вода, но по стените се стичаше кондензат и се лееше по пода, и от топлината не се дишаше.

Похабах няколко безценни минути в опити да затегна клеясалия централен кран – накрая и неговата ръчка се счупи. Сега вероятно единствено специален инструмент можеше да го затвори. Хукнах да отворя прозореца, после се сетих чие внимание може да привлече широко отворен прозорец, изригващ бели кълба. Сигурно някъде из мазето имаше още по-централни кранове, но нито знаех къде са, нито кой е за тук. А и затворех ли го, моментално съседите щяха да вдигнат патардия до небето.

Да оставя нещата така? Горещината и парата рано или късно ще проникнат до Ели, и ще я събудят. А може би още преди това и до съседите. Кухненските тапети вече почваха да се отлепват в горните си краища.

Хрумваше ми само един изход. Набрах телефона на „Домашен техник“.

– Извинявайте, имам спешна повреда. Счупи се кранът за горещата вода, тече като извор и не мога да направя нищо. Можете ли да пратите майстор веднага? Ще го чакам долу, пред блока.

– Пращам веднага дежурния. Адресът ви?...

След като затворих телефона, се промъкнах до стаята на Ели. За мое учудване, тя продължаваше да спи. Притворих вратата й плътно и побързах надолу.

Не чаках и десет минути. Пред блока спря очукано возило, и от него се измъкна познатият ми чичо Благо. Поздрави ме и свали от колата огромната си кутия с инструменти.

– Ще можем ли да се справим тихо? Детето спи, и не искам да го будя – примолех се аз, докато асансьорът дрънчеше нагоре.

Чичо Благо кимна.

И наистина работеше без нито звук. Изрови от кутията си някакъв специален въртел, и затвори безпроблемно централния кран. Така вече не ме беше страх да отворя кухненския прозорец; наложи се да изчакаме няколко минути, докато се попроветри. Чичо Благо огледа мрачно повредата и мълчаливо смени цялата батерия. Не вярвах, че е възможно, още повече безшумно – холендерите бяха в неудобни за бръкване гнезда, и боядисани отгоре. Чичо Благо обаче имаше всякакви инструменти, и се справяше с проблемите като факир... Накрая постави нова ръчка на централния кран и го отвъртя внимателно. Всичко беше наред.

Не знаех как да му се отблагодаря. Поканих го в хола и му предложих бонбони и чаша уиски. Отказа бонбона, но взе уискито. Шепнешком го похвали и заотпива по мъничко.

– Чудесно дете имате – каза след втората глътка. – Надявам се да се оправи колкото може по-скоро.

– Не ми се вярва – отвърнах искрено. – Счупен гръбнак. От това не се оздравява.

Чичо Благо вдигна вежди.

– От всичко може да се оздравее – каза той тихо, но настойчиво. – Просто трябва да си вярвате, и да се борите. Каквото и да става.

Няколко минути мълчахме.

– Лекарите казаха, че няма надежда – прошепнах накрая аз.

– Надежда има винаги. – Чичо Благо взе внимателно кутията си и тръгна към изхода. – Просто трябва да попитате някой, който да знае повече от другите.

– Да е буквално магьосник – подметнах с лека горчилка аз.

– Точно така. – Вечно сериозното му лице внезапно грейна в слънчева усмивка, той ми смигна и внимателно притвори вратата след себе си.

* * *

Изгичах на пръсти до стаята на Ели. Тя продължаваше да спи. Отдъхнах си. След това се сепнах. Вътре в мен се обади познатото вече гласче:

Викторе, ама ти наистина ли вярваш на цялата тая работа? Че Ели будува в съня си, за да спи тук? Че някъде има такова място, и хората го сънуват и са там? И че там има магьосник, който ще те срещне отново с Ася? Май Професора сбърка, че си здрав.

Глупости! Професора ли разбира повече, или ти? И кой си ти, всъщност? Пак аз. Кого тогава обвиняваш?

Да, но здравомислец аз. Нормален. А ти си изкукал аз. Митоман. Откачил.

Така ли?

И като почнеш да живееш само с фантазиите си, вече няма да можеш да храниш...

МЛЪК!

Дразниш се, а? Значи съм прав.

В следващия миг обаче вече бях успял да се овладеея.

Не си. Така Ели е много по-щастлива отпреди, а моята работа спори повече. И реалният свят се услажда повече и на двама ни. Грижа се за нея по-добре от иначе, и материално, и другояче. И точно това ме прави щастлив. Нещо да кажеш?

Гласчето млъкна. Ухилих се доволно – бях сложил една критична, но заядлива и неправа част от себе си на мястото ѝ. С факти и логика.

Тръгнах към хола, като обмислях всичко, станало наоколо. В момента, в който влязох, и видях недопитата чашка уиски, обаче сякаш ме удари гръм.

Разбрах на кого ми приличаше Горун.

Седнах на първия попаднал ми фотьойл и помислих известно време. След това набрах телефона на Оги.

– Какво стана? – попита той бодро. – Бащата обясни ли ти, че си луд за връзване? Както те познавам, не вярвам да се успокоиш иначе.

– Да. Веднага викна санитарите с усмирителна риза, и аз избягах през водопроводния кран – усмихнах се. – Оги, приемаш ли шантави въпроси? Недоформулирани?

– Давай, да видим.

– Казах ти предишния път, че Ели е пострадала.

– Счупен гръбнак. И?

– Търся някакъв лекар. Гръбначен, или както се води. Идеята е да е пълен експерт, да знае съвсем всичко на света за това. Не просто

майстор, или нещо такова, ами направо магьосник. Може ли случайно да се измисли такъв? Искам да стигна ама абсолютно докрай, преди да се примиря, че е парализирана доживотно.

– Чак пък магьосник... Добре де, ще видя може ли да се направи нещо. Дай ми час-два, ще помисля и ще ти звънна. Окей?

Седнах на компютъра и се насилих да работя. Отначало не ми спореше, но упорствах и се стараех да не мисля колко малки са шансовете. Накрая се увлякох – и подскочих, когато телефонът дрънна приглушено изпод възглавницата.

– Питам Професора, и той се сети нещо – заяви жизнерадостният глас на Оги. – БАН, Институтът по неврофизиология, доцент Луканов. Ако в България има човек, който да знае абсолютно всичко за увреждания на гръбначния мозък и новости в лечението им, това е той.

– Златен си, Оги! А как мога да го открия?

– Ще те чака днес в четири следобяд, сградата на института, стая 211. Като те знам какъв си срамежливец, си позволих да звънна от името на Професора и да ти уредя среща.

– Ама не мога днес...

– Нали искаш да знаеш за здравето на детето? Човекът не приема лесно посетители.

– Да, ама тя спи... – В следващия миг осъзнах каква глупост съм казал. – Малко е болна, и не искам да я будя...

– Да дойда да ѝ хвърля едно око?

– А, не, не, няма нужда, благодаря. Просто исках да си поспи на спокойствие...

– Без теб ще спи на още повече спокойствие. Чао сега, че бързам!

* * *

Имах цял час в излишък. Постоях минутка-две при Ели, не посмях повече, за да не я събудя, без да искам. Опитах се да продължа да работя, но не можех да се концентрирам – мислите ми препускаха на всички посоки.

Как така в това селце, с толкова хора и протекли покриви, не е имало толкова дълго време даже един, който да ги поправя? То не е сложно... особено като го знаеш. И случайно ли се оказа, че разбирам точно от това, без дори да съм го виждал? То заради мен? Или аз заради него? Или всъщност го знам отнякъде, без да съм обръщал внимание?

Помислих малко, след това порових в библиотеката и измъкнах иззад другите книги половинвековен дебел том по хигиенна експертиза на

млечните продукти, наследство от дядо ми – ветеринар в ХЕИ. Сигурно познанията ми по доене, правене на сирене и т.н. идваха от него.

Нямах обаче никакъв спомен да съм го чел някога. Прехвърлих внимателно страниците – нищо не ми изглеждаше познато. Нямах дори бегло описание как се дои крава, освен с доилен апарат. И останах изумен, когато прочетох, че сиренето зрее с месеци – насън ставаше за една нощ. Ако го бях чел, щях да го знам – и сигурно щях да го сънувам правилно.

Всъщност, кой знае? Насън всичко... Сигурно разбирам и от покриви реално колкото от подсирване. Или?...

Добре де. Да не закъснея за доцент Луканов.

* * *

Институтът се оказа сбутан на един етаж в стара, сталински тип сграда. На вратата с номер 211, под надписа „Лаборатория по цереброспинална неврофизиология“, намерих табелка „Доцент д-р Луканов“. Почуках – отвътре се чу гръмогласно: „Да!“. Поколебах се за миг, след това стиснах зъби, влязох и се представих.

Лабораторията беше голяма стая, с бюро в единия ъгъл и зидана маса, покрита с емайлови плочки, в другия. С изключение на масата с плочките, всичко беше затрупано от купища хартии – списания, ксерокопия, разпечатки... Пред бюрото седеше набит възрастен мъж с едра, побеляла глава и тежък, предизвикателен поглед.

– Разполагайте се – покани ме той полулюбезно. – На оня стол там, статиите на него са боклук. Вие сте се интересували от перспективите на лечението на гръбначномозъчни травми, нали?

– Лекарите не ми казаха нищо за мозъчна – обясних аз. – Само за гръбначна.

– С парализа или без?

– Със.

– Причината за парализата е, че е прекъснат гръбначният мозък, който се намира вътре в гръбнака.

– О... извинявайте за некомпетентността. – Идеше ми да потъна в земята от срам.

– Не сте медик, нали? Нищо срамно тогава. Срамотата е за тези, дето това им е професията.

Седнах на стола, или по-точно върху една педя високата купчина листове на него.

– Кажете, има ли някаква надежда за лечение? Лекарите са

категорични, че няма.

Доцентът ме изгледа иронично и изръмжа:

– Всичко им е ясно, нали? Браво. Значи са се изравнили с Господа. Защо не ги помолехте да възкресят мъртвец? Или поне да превърнат вода във вино? – Май не изпитваше особено уважение към лекарите. Или си беше такъв по принцип.

Реших, че ще е най-разумно да си премълча.

– И какво сега? Оздравяване няма, така ли? – продължи той, докато ровеше усилено в някаква папка. Измъкна от нея блестящ диск и го пхна в компютъра. – Вижте тук.

На екрана по дъното на панер пълзяха две мишки. Задните крака определено не ги слушаха добре – не можеха да държат тялото на мишката, тресяха се и помагаша доста малко за придвижването.

– Да, наистина не са добре – съгласих се аз. – Тези мишки са с нещо като прекъсване на гръбначния мозък? Само че непълно?

– Съвсем пълно. Почти половин сантиметър от него е бил махнат по хирургичен път, за да е абсолютно сигурно – при техните размери това е все едно пет сантиметра при човека. Повече, отколкото при най-големите травми, след които се оживява.

Усетих как ръката ми стисва здраво подлакътника на стола.

– Искате да кажете, че се оправят?

– Погледнете тук. – Той тракна по клавиатурата, и кадърът се сменя. Същият панер, същите (поне на вид) мишки. Още не можеха да стъпят стабилно на задните си крака, но треперенето им беше намалало, и си помагаша с тях доста по-добре.

– Месец по-късно. С времето организъмът се научава да се справя все по-добре. А и лечението се усъвършенства.

– Лечение?

– Скелет микротръбички, напоен обилно с невроглиален растежен фактор. Присажда се на мястото на увредения участък. Тръбичките симулират миелиновите канали...

Той продължи увлечено с обяснението, но не разбирах абсолютно нищо. Всъщност, дори не го слушах.

– Тоест, Ели може да се излекува?!

– Засега лечението все още не е одобрено – изгледа ме строго доцентът. Май не обичаше да го прекъсват. – Няма създадени методики, дефинирани операции и модуси, та камо ли разрешения за тях. Но се работи много усилено, и до десетина години вероятно ще има всичко. Сигурно и резултатите ще са подобрени.

Сърцето ми щеше да изхвъркне.

– Колко подобрени?

– Трудно е да се каже. Ако нещата останат като сега, човек ще може за две-три години след операцията да се научи да ходи с патерици. За десетина – може би и с бастун. Но предполагам, че ще се подобрят. Ако това е, което ви интересува – имате отговора.

Станах бавно от стола. Внимавах във всяко движение – нямах представа дали краката няма да откажат да ме слушат. Или няма да подскоча чак до тавана.

– Докторе, а... тези кадри, те истински ли са? Заснети? Или са прогнота как биха били нещата?

– Заснел ги е лично един мой колега от Ню Йорк. Повтарял е за себе си експеримента. Преди няколко дни имаше репортаж по „Дискавър“ за оригиналния опит – ако на мен не вярвате, вижте тях. – Доцентът изглеждаше малко пообиден. – А ако не вярвате и на очите си, вървете да слушате великите... колеги. – Той сякаш изплю думата. – Приятен ден!

Нямам никакъв спомен как съм се прибрал до къщи. Едва пред входната врата се сепнах, и удържах с труд да не връхлетя вътре като буря. Не можех да си намеря място от радост. Ели нямаше да е парализирана цял живот!

Тя продължаваше да спи. Устисках още два-три часа, и малко преди осем не издържах. Съблякох се бързо и се пхнах в леглото. Дълго време обаче сънят не искаше да идва.

И да е разрешено, това лечение може би ще струва страшно много пари. Всъщност, с пълна сигурност. Ще мога ли да намеря някак такива суми?

Ще бъде ли разрешено тук? Ще има ли специалисти, които да могат да направят тази... операция? Ще можем ли да се доредим, ако чакащите са много?

И дали операцията ще стане сполучлива? Или пак в инвалидната количка? А и успешна да е, колко? Патерици? Бастун? Нормално ходене?...

* * *

Почти подскочих, когато отворих очи *оттатък*. Облякох се в движение, спрях единствено на кладенеца, колкото да извадя набързо ведро студена вода и да плисна две шепи на очите си. Сигурно не един и двама от жителите на селцето са се учудили защо тичам като луд.

Не ми пука.

Пейките пред къщата на магьосника бяха празни. Докато обаче още съобразявах, вратата на къщата се отвори, и на нея се показа Ели. Изглеждаше уморена, бузките ѝ бяха хлътнали и под очите имаше тъмни петна. Като ме видя обаче, прихна:

– Татко, ако се видиш само какъв си рошав! И си си закопчал ризата накриво!

– Няма страшно, ей сега ще се оправя. Ти как си?

– Добре. Чичо Горун ми свари чай, да ме държи будра, и изкарах някак. По едно време направо очите ми залепваха, чак се изпотих от усилие, но успях да се удържа да не заспя! И вече се разсъних. А при теб какво става?

Шумът от счупения кран. Горещината от парата. Сигурно и други шумове. Възхищавам ти се, Ели. Истински.

А да ѝ кажа ли, че ще може би има лечение за гръбнака ѝ? Че няма цял живот да е парализирана?

Още е рано. Нека не обещавам неща, които не са сигурни. Каквото ще стане, ще стане.

– Всичко е наред, момичето ми.

– И аз съм готов – чу се отвътре гласът на Горун. – Идвайте.

Влязох след Ели. Горун стоеше на другия край на коридора. Направи ми знак да се приближим и влезе през вратата в дъното.

Коридорът се оказа доста по-дълъг, отколкото предполагах по вида на къщичката. Имаше по три-четири врати от всяка страна. Първата отляво беше отворена, и докато минавах, мярнах на дългата дървена маса вътре чайник и дървена чаша. Сигурно Ели беше изкарала нощта тук.

Зад последната врата имаше голямо помещение, може би десет на петнайсет крачки. Горун ни чакаше в средата, до него имаше два дървени стола. А наоколо по пода бяха наредени няколко дузини делви, обърнати с дъната нагоре и поставени върху по две дървени трупчета, така че отворът отдолу да е свободен. Имаше всякакви размери – от миниатюрни до две по-високи от Ели. Създаваха особено усещане – определено не страшно, но странно и тайнствено. Като че ли всеки момент ще стане нещо необичайно.

(примерно ще срещнеш някой, който не е между живите)

– Елате и седнете – каза Горун. – Само внимавайте да не съборите делвите.

Сядайки, неволно вдигнах глава. Таван нямаше, виждаха се направо керемидите. Между хоризонталните греди, които крепяха гредоредата

над нас, на около два ръста височина, тук-там имаше поставени пръти. По тях бяха окачени най-различни котлета, дамаджани, вързани с върви гърнета и какви ли не още съдове. Гледах ги няколко мига, преди да забележа, че всеки съд висеше точно над обърната делва на пода.

– Мисля, че нагласих достатъчно – каза тихо Горун и притвори вратата. Сега забелязах, че изглежда уморен, сякаш не е спал дни наред. – Отпуснете се, затворете очи и слушайте мелодията.

Мелодия? Единственият звук наоколо беше гласът му. И трескавото бухтене на сърцето ми. Отпуснах се на стола, но не зная защо, не затворих очи.

Горун не ми обърна внимание. Взе от пода кожен мях за вода и старовремско джезве за кафе, покатери се по облегатата зад вратата стълба до най-близката хоризонтална греда, и тръгна внимателно по нея. Някъде по средата спря, гребна с джезвето от меха и изля водата в окачено на един от прътите кладенчово ведро. Изглежда ведрото изотгоре и отново потопа джезвето в меха.

Внезапно в стаята отекна ясен звук – все едно някой чукна по някоя от делвите. Стреснах се и завъртях очи. Звукът идваше откъм делвата точно под ведрото.

Горун изля второ джезве във ведрото. Докато се чудех какво става, звукът прокълня отново. Този път забелязах как над делвата хвъркнаха ситни пръски. Ведрото беше пробито, и водата капеше от него върху дъното на делвата.

Горун вече беше почти на другия край на стаята, върху една странична греда. Изчака точно подходящия момент и изля джезве вода в неголяма кратунка. След миг делвата под нея също пропя, с по-тънък и ясен тон от първата.

Ели седеше спокойно, със затворени очи, и като че ли се усмихваше леко. Огледах делвите около нея – всички бяха достатъчно далече, за да не я мокрят пръските.

Докато оглеждах, Горун изля джезве вода в медно котле, окачено близо до мен. Изчака да капнат две капки, леко се намуси и бръкна в котлето. Следващата капка се забави мъничко – вероятно беше затулил дупчицата за миг с пръст. След това продължи по гредата към ъгъла зад мен, и излезе от полезрението ми.

Не се обърнах да го гледам. Не че не можех, просто някак си не виждах защо да го правя. След мъничко едната от двете големи делви пропя утробно зад гърба ми. След още малко се добави тъничко, често потропване от някоя мъничка.

Затворих очи. Ритмите на различните делви вече ясно очертаваха мелодия. Известно време още различавах как в нея се добавя по някой нов, след това само усещах, че става все по-сложна и богата.

Усещах, че заспивам. Спя, и сънувам, че ще заспя. Значи ли това, че всъщност ще съм буден? Както когато си лягам тук вечер? Или че ще спя двойно по-дълбоко от обикновен сън?... Какво е сън дори в сравнение със съня? Да си умрял? Или да си буден? Или е едно и също?...

Ритмите се наслаждаваха и гонеха, разделяха и сливаха, редуваха и съвпадаха, настъпваха и отстъпваха... Усещах как ме носят, водят и увличат, и как се унасям, хем стоя, хем тичам, и се разтварям и обхващам всичко... като сън в съня, просто и логично... Без да търся връзки, или обяснения... без да се боя – нали на сън е всичко... и без колебания или опасения – на сън може всичко... .. И да срещна Ася... да е тук до мене... да получа щастие и успокоение...

* * *

– Здравсти, Вики!

– Ася! – изтръгна се от устата ми. Бях стреснат и смаян.

– Не се плаши, аз съм... Няма да те изям, де!

– Къде си?

Не виждах нищо – сякаш бях ослепял. Но някаква частица от мен знаеше, че не съм, че просто спя, и съм със затворени очи.

– Тук. Не ме ли усещаш?

Наистина я усещах. Не зная по какво точно. Като че ли долавях дишането ѝ. Като че ли усещах дъха на парфюма ѝ. Усещах всичко нейно, всичко, с което я познавах.

– Тук съм! Отново се срещнахме, въпреки всичко. – Усетих как някъде зад непрогледната пелена очите ѝ блестят от щастие. – Пак се срещнахме!

И внезапно сякаш пелената се разпадна. Виждах я – и вече нямаше значение как, с очи или иначе.

В първия миг вълната от щастие щеше да ме удави. Внезапно обаче отстъпи място на студен страх. Ася стоеше там сама.

– Къде е Ели?

– При мен. Както и ти.

– Къде е? Защо я няма?

– Не се бой. И двамата сте при мен, но поотделно. Няма как... Но пък така не пречиш на Ели да ми се радва колкото иска, нито тя на теб. Нали?

– На две места едновременно ли си?!
– Защо не? Нали само сънуваш?

Миг-два трескаво съобразявах. След това страхът малко по малко ме напусна. Насън може всичко.

И да, това беше Ася, същата както винаги. Нямах да навреди на детето, за нищо на света. Найаве или насън.

– Няма ли да ме прегърнеш? – прозвъня смехът ѝ.

– Как?... – Чувствах се като в небрано лозе.

– Ей така! – Тя внезапно се притисна до мен и ме прегърна.

Усещането беше смайващо. Чувството за физически допир липсваше, но всичко останало, близостта до обичта на живота ми и щастието ми, нежността на Ася, сладостта от това, че сме заедно, всичко беше точно както преди. Без да имам нужда от подкана, я прегърнах по същия начин – с цялото си същество. Усещах и нейното щастие, и как обичта струи през нас двамата, изпълва ни и прелива. Сякаш наистина бяхме станали едно цяло.

И внезапно се засрамах. Само за миг, но Ася го усети.

– Защо тъжиш? – Тя изви глава кокетно и ме изгледа закачливо.

– Срам ме е... Че докато съм тук, някак не ми липсваш толкова.

– Естествено, че няма да ти липсвам толкова. По-будна съм, по-жива съм, по-близо съм до теб наистина. Не е само чувство.

По-будна? По-жива?

– Как иначе да ти го кажа? Предложи.

– Ти мислите ми ли четеш?!

– Естествено. Има ли как да не го правя, след като съм вътре в ума ти?

Премигах на парцали няколко пъти.

– Вътре в ума ми?! Тоест... Болен съм от шизофрения? И ти си другата ми личност?

– Ти май наистина държиш непременно да си луд! Прав беше Оги. – Тя ме изгледа с престорен ужас. – А искаш и аз да не съм жив човек, а болест! Ама че си зъл! Кой ме наказва тъй, горката, с такъв зловещ омазник легло да съм делила...

Не можах да се съдържа и отново се усмихнах.

– Добре, какво си всъщност тогава?

– Какво от мен може да бъде живо в теб? Помисли, де!

– ... Споменът?

– Точно така. Споменът ти за мен.

– Хм... Не ми звучи много като жив човек.

– Когато сме „живи“, по твоему, сме ли нещо повече от собствения си спомен за себе си?

– Амии...

– И не съобразяваме ли всичко, което правим, с него? Прещенявайки какво бихме и какво не бихме направили? Като така поддържаме това „себе си“?

– И все пак, всъщност в момента говоря със себе си. Така излиза.

– Нищо подобно. Кога се научи да гладиш добре – докато се мъчеше да съобразиш сам как става, или като се замисли как аз го правех?

– Като мислих как ти го правеше, но какво общо има това?

– Ако съм всъщност твоего „себе си“, как не го знаеше, докато се мъчеше да се сетиш сам?

Беше ми трудно да измисля какво да отговоря. Накрая си признах:

– Дори и така да е, не ми е лесно да разговарям с... представата си за теб.

– Така или иначе общуваш не с хората, а с представите си за тях. Помниш ли как го обясняваше на Оги, докато бяхте още в гимназията?

– С моите камъни по моята глава, така ли? Я стига си ми ровила из мозъка! – шеговито я срязах аз.

– Няма пък! Да видя как ще ме спреш! – Ася бързо ме погъделичка под мишниците, точно както когато се борехме на шега преди. И аз, както винаги, я сграбчих и притиснах силно до себе си. Усещането беше съвсем като истинско, и сладко потънах в него като в море от неизказано щастие.

Не зная колко време сме прекарвали така. Всички казват, че хубавите мигове отлитат бързо – но този продължи цяла вечност, тиха и напоителна. Сякаш бяхме стояли прегърнати до края на света, неизброими животи, без да ни омръзне и без да пропуснем нито миг. И когато дойде моментът да се пуснем, не съжалявах. Бях изпитал всичкото щастие на света, докрай и за цяла вечност. Бях получил всичко, което може и има как да се получи, всичко, което можех да поема. Бях сит за него.

– Имаш нужда от нещо, Ася? Каж ми какво мога да направя за теб.

– Имам. Да си намериш момиче.

Едва не се задавих.

– Ася, ти... Заради Ели, да си има майка? И заради мен?

– И заради себе си. Нали сега моите чувства са твоите. А ти по цял ден само тъжиш, и не поглеждаш никого.

– Не ти вярвам. Искаш го само от грижа за нас!

– Какво да направя, като си ме запомнил грижовна? Ако наистина ме смяташе за проклетница, щеше да е друго – закачливо заяви тя. – Сам си си виновен.

– Пак аз виновен, нали? Иди кажи после, че не си проклетница!

Двамата прихнахме и пак се притиснахме един към друг.

– Не е само от грижовност, Виктор. Докато ти си самотен, ще съм самотна и аз. Единственият ти начин да ме спасиш е да спасиш себе си... Защо се мусиш? Страх те е да не ме изгубиш?

– Ами...

– Няма как. Докато ме помниш, ще съм жива в теб. А човек никога не забравя нищо, дори ако не може да си го спомни в момента. Така че го направи заради Ели и заради мен.

– И да те мъчи непрекъснато ревност, нали?

– Стига, Виктор, знам си те. А сега още повече отпреди. Не умееш да отхвърляш и забравяш. Първо ще търсиш и виждаш в нея мен, след това ще откриваш в мен нея. Двете ще бъдем едно за теб – а това означава и за мен. От моя гледна точка ще съм се върнала до теб, отново жива. Не го ли разбираш?

– А когато най-сетне те забравя...

– И да искаш, няма да ме забравиш. Ще се променям в спомените ти, точно както бих се променяла, ако бях жива. Може да престанеш да се сещаш за мен, но винаги ще бъда част от теб. Докато те има.

Поколебах се – не беше лесно да го приема.

– Не ми се сърди. Просто ми звучи... необичайно.

– Освен ако не искаш да ме превърнеш във вампир, който пие от живота на другите и след като си е отишъл. – Тя се опули и озъби страшно, и отново се разсмяхме.

– А... Ели тук също ли е представата ми за нея? Ако да, как тя наяве помни сънищата ни? Ако не, как...?

Ася се усмихна загадъчно и не отговори нищо.

– Кажи, де!

– Няма! Нека пък да има една тайна на света и от теб.

– Добре, така да е... – Замислих се, и внезапно усетих как погледът ѝ спира върху мен и става сериозен.

– Мъчи те нещо, Виктор. Кажи си болката.

Поколебах се за миг, но нямаше смисъл да крия:

– Взехме си двамата заедно всичко недовзето. Но не сме тримата заедно. А трима имаме да взимаме още, и други неща... Насън всичко е възможно. Нека се съберем заедно!

Почувствах как у Ася се надига страх.

– Може да не е лесно, Вики. Рисуваме.

– Не го ли направим, срещата няма да е пълна. И истинска, и докрай.

– Твоят спомен за мен няма как да е точно като този на Ели. Ще ми е трудно да издържа сливането...

Без да зная как, осъзнавах колко трудно ще ѝ е. Но желанието да получим всичко докрай беше по-силно. Усещах, че нищо не може да ме спре.

Ася сигурно също го усещаше. Колебливо кимна в знак на съгласие, но страхът не я напускаше:

– Все пак, Викторе, не насилваме ли нещата? Видя как се е измъчил Горун, за да ни събере.

– Ако стане.

– Ако дори един от нас не е уверен докрай...

– След всичко досега, има ли как да не сме? Не ми се вярва.

След миг размисъл тя ми подаде ръка.

Знаех, че Ели седи точно вдясно от мен, на не повече от ръка разстояние. Протегнах се да я докосна наум, точно както прегръщах Ася. Усетих как съпругата ми също се напрегна – и внезапно около нас прозвня щастливият смях на Ели:

– Май стана, мамо! Усещам и татко тук!

В следващия миг към усещането за прегръдката с Ася се присъедини и това за Ели – сякаш се беше хвърлила при нас. Усетих как през Ася премина силна тръпка, след това тя си откъсна и се притисна до мен. И сякаш времето отново спря, за цяла вечност – вечност от щастието, че сме заедно, по-дълга от безброй животи.

– Време е да се разделяме – промълви накрая Ася. – Получихме всичко, което търсехме.

Беше права. Срещнахме я с Ели отново, отвъд смъртта – и ни даде достатъчно щастие, за да стигне за цял един живот. И въпреки това нещо в мен продължаваше да няма насита:

– Ще се видим ли някога пак?

– Със сигурност, насън. Дори да не идвате тук повече, ще ви навещавам винаги, щом имате нужда от мен. След като вече сте се убедили, че продължава да ме има и е възможно, ще е достатъчно лесно. До... когато!

Тя се усмихна, и ние с Ели се засмяхме в отговор.

– И още нещо. Благодаря ви за цветето!

* * *

– Ели, хм... – започнах внимателно, докато ѝ помагах на сутринта да се облече за училище, – може би е добре да не разказваме за тази история. На никого. Иначе надали ще ни повярват, и може да ни се смеят и подиграват.

За мое учудване Ели кимна разбиращо:

– И ако някой ден трябва да идат там, няма да могат, дори да има как. Невярването ще ги спре – отрони замислено тя. – Сигурно е по-лесно да приемеш нещо, за което не си и чувал, отколкото ако си се подигравал на другите за него... Татко, защо ме гледаш така?

– Нищо, Ели. Нищо.

– Жал ми е малко за такива невярковци. Те са... сакати. – Ели се сепна и хвърли поглед към празния ми ръкав. – Ама не като нас. Те сами са се осакатили. И ние поне знаем, че сме, а те са толкова сакати, че даже не го знаят. Все едно да са толкова глупави, че да не разбират даже колко глупави са... И да им разказвам, няма да го разберат, ще е все едно не съм им казвала нищо.

– Точно така, детето ми... Ха! Кога стана седем и петнайсет? Бързо, че закъсняхме!

След като я изпратих, се заех да оправя леглото ѝ. Внезапно нещо изхруска под обувката ми. Вдигнах крак – под него имаше стъклени трошици. По навик се огледах какво ли се е случило.

В ъгъла между леглото и стената лежаха скъсаният бял конец и намотаната жичка, в която още се крепеше парченце от кристала. Другите парченца обаче се бяха пръснали навсякъде около леглото. Не ми се вярваше случването насън да може да го повреди тук, колкото и истински да изглежда сънят. Сигурно беше паднал от леглото.

(и се е случил на паркета на пода? глупости...)

(или е скъсала насън конеца и е ударила кристала в нещо? в металната рамка на леглото? или в тръбите на количката, тя стои тук нощем?)

За миг ме изкуши идеята да запазя някое от стъкълцата за изследване. След това се опомних и ги изметох.

Когато отидох в хола, видях отново забравената чашка на чичо Благо, и мигновено си припомних телефона на агенцията за ремонти. Посегнах към слушалката, но след кратък размисъл се отказах.

Можеше примерно да ми отговорят: „Не, такъв тук никога не е работил... Няма записани повиквания от вас за ремонти.“ Или пък: „Да,

искате ли да го чуете?“ – и какво щях да го попитам? Или пък какво той щеше да ми отговори? „Да, аз съм таен магьосник“ или „Не разбирам за какво говорите“ – какво значение всъщност имаше? Имаше ли какво да науча или спечеля, освен да си чеша глупавото любопитство?

По-добре да оставя нещата каквито са. Може би някой път пак ще се повреди нещо, и чичо Благо ще дойде. Надали ще го разпитвам като дърта клюкарка, но той и сам умее да казва каквото е нужно.

* * *

И днес Ели донесе от училище нова шестица, и си научи уроците сама и без да се оплаква. Когато я слагах да си легне, погледите ни се срещнаха. Очаквах да се разплаче, но вместо това тя се усмихна:

– Не тъжи, татко. Всяко хубаво нещо свършва. Но пък после идва друго, нали?

– И новото е още по-хубаво – добавих аз. – Защото носи в себе си предишното, и добавя към него. – Още не смеех да ѝ кажа за надеждата за лечение. Някой ден, когато му дойде времето.

Ели гледаше някъде над рамото ми замислено.

– Знаеш ли, татко, не вярвах истински, че мама не е умряла. Искаше ми се, но не го вярвах. А излезе, че наистина!... Да де, жива е само вътре в мен. И в теб. Но ако ни потрябва, можем да я повикаме.

– И да ѝ дадем да се порадва на успехите ни. Какво мисли за оценките ти напоследък?

– Съжاليا, че не може да ме гушне и разцелува – блеснаха очите на Ели. – Ама няма значение. Чувствам се, все едно го е направила. Всъщност... защото всъщност е. Вътре в мен.

– Точно така, момичето ми.

Ели направо грееше от щастие. Внезапно обаче по лицето ѝ се изписа размисъл.

– Татко... а нали и ние ще продължим да живеем така? Искане ми се, ако умра преди теб, да живея в теб и да ти помагам. Не искам да умра истински и докрай, докато ти си жив, и имаш нужда от мен... И ти също да живееш в мен, докато ме има.

– Ще живея в теб дори и след това, Ели. Нали ти и тогава ще продължиш да живееш, в децата си.

– И в приятелите. Във всеки, който има нужда от мен. – Очите ѝ грейнаха.

– После пък те в техните деца, и така нататък. До безкрай.

Тя кимна усмихнато:

– И да се грижа за тях. Като за... Тя млъкна внезапно, изгледа ме и се изчерви.

– Като за мен?

Тя не каза нищо, но се изчерви още повече.

– И защо реши, че трябва да се грижиш за мен?

– Ами... мама ми каза.

– Така ли?

– Докато бяхме заедно с нея, преди да дойдеш и ти. Каза, че за мен се грижиш ти, а за теб няма кой. И ме помоли да го правя аз. Заради нея...

И за миг отново усетих топлата прегръдка-сливане с Ася.

Тази вечер работих до късно. Трябваше да наваксам за вчера. А и знаех, че Ели няма да ме чака нетърпеливо някъде, в някой приказан общ сън. Но нямаше и да бъде впримчена в кошмара с катастрофата. Той беше загубил властта си над нас завинаги.

* * *

Вече сигурно е доста след полунощ, но не мога да заспя. Лежа в тъмното, и мислите летят из главата ми като пошурели мухи.

Ще разрешат ли някога това лечение на счупен гръбнак за хора? Не зная. Не зная и дали ще имам парите да уредя операция за Ели. Ще се боря.

Какво имаше Горун предвид под „когато хората станат готови“? Да могат да извикат като жив изгубения? Или в добавка и да победят мъката си по него? Да го приемат като... както приехме Ася ние с Ели? Или...?

Не предадохме ли някак Стана и Миле? Бяхме им опора... Да ги издиря, но как? Бюлетинът на катастрофите? Регистър на имената на съпрузите? За да не търсят отново и отново, нощ след нощ, онова дете няма да се върне.

(а и колко покриви в селото останаха неоправени...)

Какво беше всъщност всичкото това със сънищата? Прав ли беше Професора? Всъщност, той каза ли нещо за тях, за да е прав или не? Или точно с това е прав – че не каза нищо определено? Че остави изводите, или избора – знам ли? – на мен.

Колко ли магьосници има наоколо, във всеки възможен смисъл? Надали е само чичо Благо. Също и доцент Луканов, макар и съвсем другояче. Професора, без съмнение. Може би Оги, по свой си начин? Може би учителката по физическо?

Може би ние с Ели?

Имаше ли нещо общо всъщност този кристал? Неизвестни скрити възможности? Или само отправна точка, отключващ елемент за въображението ни... а може би и нещо друго в нас?

Не зная. Но има нещо друго.

Атеист съм. Вярвам в законите на физиката и математиката. Не вярвам в бог, нито в задгробен живот, нито в духове.

Но мисля, че намирането на кристала и появата при нас на чичо Благо по някакъв начин са дело на Ася, за да ни срещне отново. Не зная как. И не ме интересува.

Какво ли би казала тя? Докосвам спомена за нея, и сякаш чувам весело: „Май фантазираш повече и от детето.“ И след това се усмихва, и посяга да ме прегърне. И, без да чакам, също я прегръщам.

Успяхме, Ели. Открихме мама.

Можем да си тръгнем от Царството на Сънищата спокойно.

КРАЙ

© 2004 Григор Гачев

Източник: http://gatchev.info/stories/stories_bg.html

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1882>]